

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง บทบาทของกระทรวงการคลังกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

จัดทำโดย นายณัฐวุฒิ ธรรมศิริ
รหัส 11008

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 11 ปี 2562
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study)

เรื่อง บทบาทของกระทรวงการคลังกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

จัดทำโดย นายณัฐวุฒิ ธรรมศิริ
รหัส 11008

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 11 ปี 2562
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักรับบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ วัฒนา)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต ดร. จิตริยา ปิ่นทอง)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปัจจุบัน เศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในช่วง 40 ปี ที่ผ่านมามีต้องเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการที่จะเข้าสู่สังคมสูงวัยในปี 2564 การติดกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) และความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ดังนั้น กระทรวงการคลังจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง ตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) (ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ) ขึ้นเมื่อปี 2560 เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้วิสัยทัศน์ “เสาหลักทางการคลังและเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเกิดขึ้นในปี 2558 เมื่อผู้นำประเทศสมาชิกสหประชาชาติ รวมทั้งประเทศไทย ได้รับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (The 2030 Agenda for Sustainable Development) โดยได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ครอบคลุมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การศึกษาเรื่องนี้มุ่งศึกษาบทบาทของกระทรวงการคลังในการพัฒนาที่ยั่งยืนจากความสำเร็จและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ กับ SDGs พร้อมทั้งนำเสนอแนวนโยบายสำหรับการดำเนินงานของกระทรวงการคลัง เพื่อขับเคลื่อนการบรรลุ SDGs ของประเทศในอนาคต โดยใช้ Diamond Model และ Gini Coefficient มาประกอบการวิเคราะห์ว่า ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ จะสามารถพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนหรือไม่ ใน 2 ประเด็น ได้แก่ (1) การเจริญเติบโตของประเทศ และ (2) การลดความเหลื่อมล้ำ ตามลำดับ ซึ่งพบว่า การดำเนินการตามยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ ผ่านมาตรการการเงินการคลังต่าง ๆ จะช่วยยกระดับภาคธุรกิจ และส่งผลให้ Gini Coefficient ของประเทศไทยมีค่าลดลงได้

สำหรับความเชื่อมโยงและสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ กับ SDGs พบว่า ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ ด้านการเสริมสร้างความมั่นคงทางการคลัง (ยุทธศาสตร์ที่ 1) ด้านการสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน (ยุทธศาสตร์ที่ 2) และด้านการลด ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม (ยุทธศาสตร์ที่ 4) มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องโดยตรงกับ เป้าหมาย SDGs ที่คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้มอบหมายให้กระทรวงการคลังเป็นหนึ่งในหน่วยงานหลัก ซึ่งได้แก่ เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน และเป้าหมายที่ 17 เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน และที่ให้กระทรวงการคลังเป็นหนึ่งในหน่วยงานสนับสนุน ประกอบด้วย เป้าหมายที่ 1 การยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ และเป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มี ความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

อนึ่ง ในด้านการสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน (ยุทธศาสตร์ที่ 2) และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม (ยุทธศาสตร์ที่ 4) ยังมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับเป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาคฯ อีกด้วย

สำหรับด้านการเงินการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม (ยุทธศาสตร์ที่ 5) เห็นว่า มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับทุกเป้าหมายของ SDGs เนื่องจากการรักษาสีสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในประเด็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การบรรลุ SDGs ในภาพรวม

ในการนี้ เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย SDGs ของประเทศไทย โดยคำนึงถึงความท้าทายทางเศรษฐกิจในอนาคตและปัญหาที่พบในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่ผ่านมา เห็นว่า กระทรวงการคลังควรดำเนินมาตรการหรือนโยบายต่าง ๆ ดังนี้

1. การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ควรนำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle) และการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility) มาใช้อย่างจริงจัง เพื่อสร้างความตระหนักรู้และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้แก่สาธารณชน พร้อมทั้ง สร้างการมีส่วนร่วมจากการที่ภาครัฐนารายได้ที่จัดเก็บได้จากมาตรการดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่อไป

2. มาตรการรองรับสังคมสูงวัย จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายบำนาญบำนาญแห่งชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อกำหนดทิศทางระบบบำนาญบำนาญของประเทศ และเชื่อมประสานกองทุนการออมเพื่อการชราภาพ ทั้งที่เป็นการให้จากรัฐฝ่ายเดียว เป็นการออม ภาคบังคับ และเป็นการออมภาคสมัครใจ ให้เป็นเอกภาพ พร้อมทั้ง ให้กระทรวงการคลังบูรณาการมาตรการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในการขยายเวลาเกษียณของแรงงานทั้งประเทศ

3. การลดความเหลื่อมล้ำ ปรับปรุงเกณฑ์การพิจารณาเข้าร่วมโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการของรัฐ เพื่อให้ครอบคลุมเฉพาะผู้มีรายได้น้อยที่แท้จริง โดยเปลี่ยนจากการประเมินคุณสมบัติรายบุคคลเป็นรายครอบครัว และตรวจสอบการครอบครองทรัพย์สินและข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย พร้อมกันนี้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว กระทรวงการคลังควรให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงการศึกษามากขึ้น โดยพิจารณาให้เงินอุดหนุนเพื่อการศึกษาแก่ผู้ถือบัตรสวัสดิการของรัฐที่มีบุตรในวัยเรียน และใช้มาตรการการเงินการคลังเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนบริจาคเงิน หรือสนับสนุนในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ วัฒนา เอกอัครราชทูต ดร. จิตริยา ปิ่นทอง และศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำ แนวคิด กรอบการศึกษา และสาระสำคัญของรายงานอย่างมีคุณค่า ส่งผลให้รายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเรียบร้อยและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผู้ศึกษาขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำนักนโยบายภาษี และสำนักนโยบายการออมและการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง โดยเฉพาะนายปรีทศน์ ฉันทศักดิ์นางสาวพลอยไพลิน คงศรี และนายณัฐ คงรัตนชาติ ที่ได้สนับสนุนด้านข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจในการศึกษาและจัดทำรายงานมาโดยตลอด

ณัฏฐวุฒิ ธรรมศิริ
สิงหาคม 2562

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	2
1.4 คำถามการศึกษา	2
1.5 สมมุติฐานการศึกษา	2
1.6 ประโยชน์ของการศึกษา	2
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 แนวคิดเรื่องระบบเศรษฐกิจ	4
2.2 แนวคิดด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน	8
2.3 บทบาทหน้าที่และยุทธศาสตร์ของกระทรวงการคลัง	18
2.4 สรุปกรอบแนวคิด	24
บทที่ 3 ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	26
3.1 การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน	26
3.2 ความเชื่อมโยงและสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ และ SDGs	28
3.3 สรุปผลการศึกษา	39
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	41
4.1 สรุปผลการศึกษา	41
4.2 ข้อเสนอแนะ	41
บรรณานุกรม	46
ภาคผนวก	49
ประวัติผู้เขียน	63

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดประจำปี	7
ตารางที่ 2	การมอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบและหน่วยงานสนับสนุนของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	13
ตารางที่ 3	วิธีการออมและสิทธิการได้รับเงินสมทบจากรัฐตามช่วงอายุ	37
ตารางที่ 4	สรุปความเชื่อมโยงและสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังกับ SDGs และมาตรการและนโยบายที่เกี่ยวข้องของกระทรวงการคลังในช่วงปี 2560–2561	39

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	ระบบเศรษฐกิจอย่างง่าย	4
ภาพที่ 2	กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของคลัสเตอร์ (Diamond Model)	6
ภาพที่ 3	Gini Coefficient และ Lorenz Curve	8
ภาพที่ 4	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)	12
ภาพที่ 5	ภาพรวมของดัชนี SDGs ของประเทศไทยประจำปี 2562	18
ภาพที่ 6	แผนภูมิ Gini Coefficient ของประเทศไทยในช่วงปี 2531-2560	28

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงกว่า 40 ปีที่ผ่านมา ได้ทำให้เศรษฐกิจมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิตและบริการที่มีความเข้มแข็ง มีความเชื่อมโยงกับนานาประเทศ ขยายโอกาสด้านการค้า และการลงทุนของไทย และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้น ปัญหาความยากจนลดลง และประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

อย่างไรก็ดี การพัฒนาดังกล่าวได้ส่งผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยผันผวนตามปัจจัยภายนอก ในขณะที่ภายในยังไม่สามารถปรับตัวรองรับการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ทั้งในด้านเกษตร อุตสาหกรรม และการบริการ ประกอบกับประเทศไทยต้องเผชิญปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การที่ประเทศไทย จะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในปี 2564 โดยจะมีสัดส่วนประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งจะทำให้มีภาระทางการคลังมากขึ้นจากการดูแลผู้สูงอายุดังกล่าว และการติดกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ซึ่งจำเป็นต้องเร่งพัฒนาโครงสร้าง เศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้นวัตกรรมและสร้างมูลค่าของการผลิตและการบริการ

กระทรวงการคลัง ในฐานะที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล และ สนับสนุนการดำเนินนโยบายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังตาม ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) (ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ) ขึ้นเมื่อปี 2560 เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศต่าง ๆ ข้างต้น ภายใต้วิสัยทัศน์ “เสาหลักทางการคลังและเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเกิดขึ้นในปี 2558 เมื่อผู้นำประเทศสมาชิกสหประชาชาติ รวมทั้ง ประเทศไทย ได้รับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (The 2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่ประเทศสมาชิกจะต้องบรรลุจำนวน 17 เป้าหมาย (Goals) ครอบคลุมการพัฒนาในด้าน ต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การศึกษาเรื่องนี้จึงมุ่งศึกษาบทบาทของกระทรวงการคลังในการพัฒนาที่ยั่งยืนจาก ความเชื่อมโยงและสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ กับ SDGs และรวบรวมนโยบายและ มาตรการที่สำคัญของกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องในช่วงปี 2560–2561 พร้อมทั้ง นำเสนอ แนวนโยบายสำหรับการดำเนินงานของกระทรวงการคลัง เพื่อขับเคลื่อนการบรรลุ SDGs ของ ประเทศในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของกระทรวงการคลังที่เชื่อมโยงกับการบรรลุ SDGs ของประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษานโยบายและมาตรการที่สำคัญของกระทรวงการคลังในช่วงระหว่างปี 2560–2561 ที่สนับสนุนการบรรลุ SDGs ของประเทศไทย

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวนโยบายของกระทรวงการคลังในอนาคตที่จะสนับสนุนการบรรลุ SDGs ของประเทศไทย

1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษาและระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 ศึกษาบทบาทหน้าที่ของกระทรวงการคลังในการดำเนินนโยบายหรือมาตรการที่สำคัญที่มีส่วนสนับสนุนการบรรลุ SDGs ของประเทศไทย ทั้งในฐานะหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน

1.3.2 วิเคราะห์เพื่อเสนอแนะแนวนโยบายในอนาคตของกระทรวงการคลังที่จะสนับสนุนการบรรลุ SDGs ในบริบทของประเทศไทย

ทั้งนี้ รายงานการศึกษานี้จะการใช้การวิจัยเชิงพรรณนาและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการดำเนินงานของกระทรวงการคลังในปัจจุบัน และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ กับ SDGs พร้อมทั้ง เสนอแนะแนวนโยบายในอนาคตที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในการบรรลุ SDGs

1.4 คำถามการศึกษา

1.4.1 กระทรวงการคลังมีการดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุ SDGs อย่างไร

1.4.2 กระทรวงการคลังควรมีทิศทางในการดำเนินนโยบายในอนาคตอย่างไร เพื่อสนับสนุนการบรรลุ SDGs ของประเทศไทย

1.5 สมมติฐานการศึกษา

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับ SDGs สูง อย่างไรก็ดี ความก้าวหน้าตามตัวชี้ดังกล่าว ยังน้อยกว่าเป้าหมายการพัฒนาประเทศของรัฐบาล กระทรวงการคลังจำเป็นต้องปรับทิศทางการดำเนินการในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับการบรรลุ SDGs และเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษา

1.6.1 ทำให้เข้าใจถึงความเชื่อมโยงของบทบาทหน้าที่ของกระทรวงการคลังในการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

1.6.2 ทำให้ได้รับทราบนโยบายที่สำคัญของกระทรวงการคลังในช่วงปี 2560–2561 ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุ SDGs

1.6.3 ทำให้สามารถเสนอแนะนโยบายในอนาคตของกระทรวงการคลัง มี
ประสิทธิภาพ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถบรรลุ SDGs

บทที่ 2

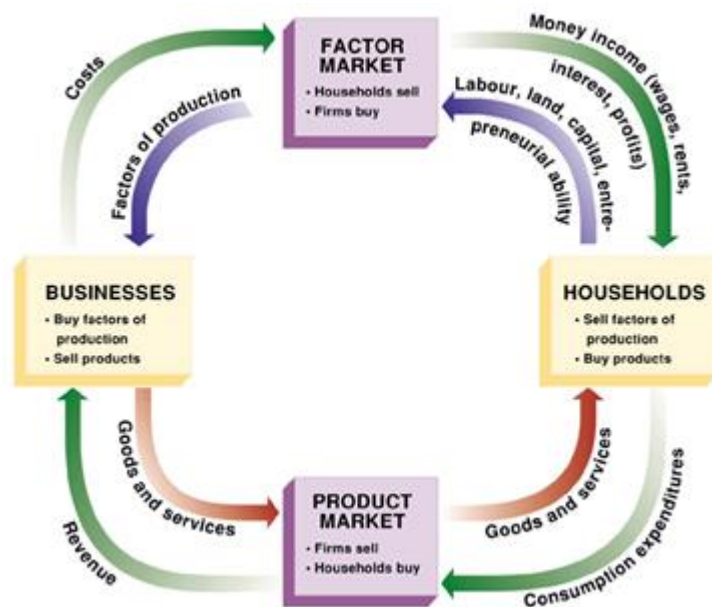
แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องระบบเศรษฐกิจ

2.1.1 The Circular Flow

ระบบเศรษฐกิจประกอบด้วยหน่วยเศรษฐกิจต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่แตกต่างกัน โดยหากพิจารณาตามการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต/สินค้าและบริการ จะพบว่า ครัวเรือน (Households) ซึ่งเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต เช่น แรงงาน ที่ดิน และสินทรัพย์ จะขายปัจจัยการผลิตดังกล่าวให้แก่ธุรกิจ (Businesses) ผ่านทางตลาดปัจจัยการผลิต (Factor Market) เพื่อนำไปผลิตเป็นสินค้าและบริการ ที่ธุรกิจจะนำกลับมาเสนอขายให้แก่ครัวเรือนในตลาดสินค้าและบริการ (Product Market) ต่อไป

ในทางกลับกัน เมื่อพิจารณาด้านการไหลของเงิน จะเห็นว่า เมื่อธุรกิจจ่ายเงินค่าจ้างค่าเช่า และกำไร ให้แก่ครัวเรือนจากการซื้อปัจจัยการผลิตในตลาดปัจจัยการผลิต ครัวเรือนจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับมานั้นในการซื้อสินค้าและบริการจากธุรกิจในตลาดสินค้าและบริการ และธุรกิจจะนำเงินที่ได้รับดังกล่าวกลับไปใช้ในการลงทุนเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตเพิ่มเติมต่อไป

ภาพที่ 1 ระบบเศรษฐกิจอย่างง่าย

ที่มา: https://wiki.ubc.ca/The_Circular_Flow_Diagram

นอกจากนี้ ในระบบเศรษฐกิจยังมีรัฐบาล (Government) เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่ง ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับหน่วยเศรษฐกิจอื่น ๆ จากการแทรกแซง (Intervene) ในฐานะผู้กำกับดูแลกิจกรรมและ/หรือสร้างแรงจูงใจระบบเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกัน รัฐบาลยังเป็นผู้ใช้ปัจจัยการผลิตในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อขายให้แก่ครัวเรือนและธุรกิจ รวมทั้ง เป็นผู้ซื้อสินค้าและบริการจากธุรกิจด้วย

2.1.2 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของคลัสเตอร์ (Diamond Model)

กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของคลัสเตอร์ (Diamond Model หรือมีอีกชื่อหนึ่งว่า Theory of National Competitive Advantage of Industries) ของ Prof. Michael E. Porter เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมเพื่ออธิบายว่า เหตุใดอุตสาหกรรมหนึ่ง ในประเทศหนึ่งสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ในขณะที่อุตสาหกรรมเดียวกันในประเทศอื่น ไม่สามารถทำได้ และเหตุใดบริษัทหนึ่งในประเทศหนึ่งจึงมีความสามารถในการพัฒนาวัตกรรม อย่างต่อเนื่อง (Consistent Innovation) ในขณะที่บริษัทอื่นในประเทศอื่นไม่สามารถทำได้ โดย Prof. Porter มีความเห็นว่า ความสามารถในการแข่งขันดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่

2.1.2.1 กลยุทธ์ขององค์กร โครงสร้าง และคู่แข่งทางธุรกิจ (Firm Strategy, Structure, Rivalry) คือ ปัจจัยแวดล้อมภายในประเทศที่บริษัทดำเนินกิจการอยู่ ซึ่งจะกำหนดรูปแบบของการจัดตั้งบริษัท การจัดโครงสร้างองค์กร และการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การกำหนดกลยุทธ์ของบริษัทในภาพรวม นอกจากนี้ การแข่งขันภายในประเทศเป็นปัจจัยสำคัญประการ หนึ่งที่จจะเร่งให้เกิดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากลได้

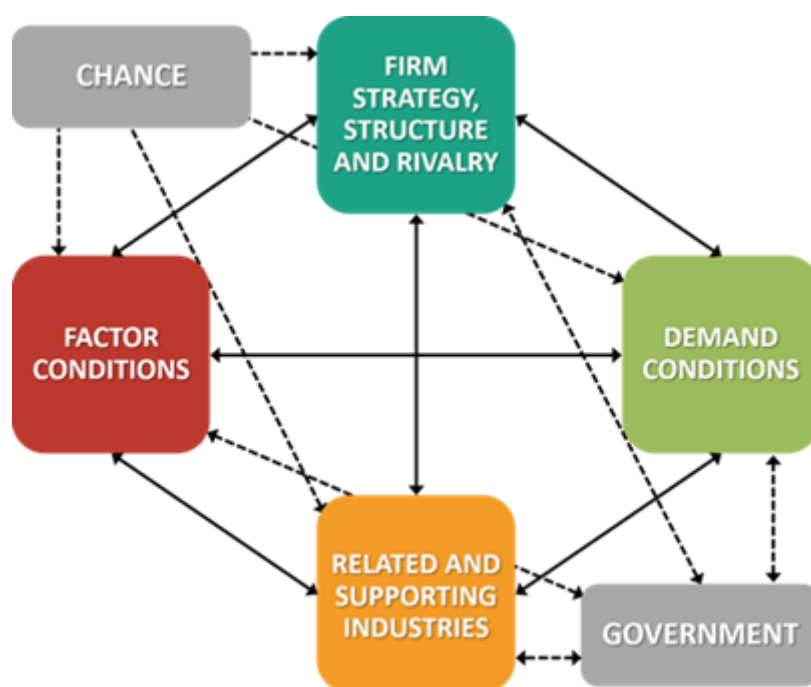
2.1.2.2 เงื่อนไขทางอุปสงค์ (Demand Conditions) หมายความว่า ปัจจัยแวดล้อม ทางธุรกิจ ซึ่งจะผลักดันให้มีความต้องการและปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดที่ซับซ้อนมากขึ้น

2.1.2.3 เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) หมายถึง ปัจจัยการผลิต ที่สามารถตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรม เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ เงินทุน ทรัพยากร มนุษย์ และรวมถึงการบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะเอื้อให้อุตสาหกรรมนั้นมีความสามารถ ใน การแข่งขันมากกว่าอุตสาหกรรมเดียวกันของประเทศอื่น

2.1.2.4 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries) ถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการมีความสามารถในการแข่งขันระดับสากล โดยหากมี อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกันที่แข็งแกร่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ยังมีอีก 2 ปัจจัยเสริม ได้แก่ บทบาทของรัฐบาล (Government) ซึ่ง สามารถเป็นได้ทั้งตัวเร่งและความท้าทาย โดย Prof. Porter เห็นว่า รัฐบาลควรมีบทบาทในการ สนับสนุนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทั้ง 4 ประการข้างต้น โดยทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้บริษัท ยกระดับเป้าหมายและความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้นผ่านการกระตุ้นความต้องการสินค้า และบริการที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น โดยเน้นการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบการศึกษา และสาธารณสุข สนับสนุนการแข่งขันภายในประเทศ และส่งเสริมให้มีความเปลี่ยนแปลง

สำหรับโอกาสทางธุรกิจ (Chance) จะหมายถึงสถานการณ์รุนแรงที่อาจเกิดขึ้น เช่น สงคราม ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือความสำเร็จในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ที่อาจส่งผลกระทบทางบวกหรือลบให้แก่ประเทศหรืออุตสาหกรรมหนึ่ง ซึ่งโอกาสทางธุรกิจนี้จะอยู่นอกเหนือจากควบคุมของบุคคลใด ๆ

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของคลัสเตอร์ (Diamond Model)
ที่มา: <https://www.business-to-you.com/porter-diamond-model/>

2.1.3 อุปสงค์มวลรวม (Aggregate Demand)

อุปสงค์มวลรวม (AD) หมายถึง ผลรวมของอุปสงค์สินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ในระบบเศรษฐกิจ (Real GDP) ณ ระดับราคาต่าง ๆ ในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ที่ทำให้ ตลาดผลิตและตลาดเงินเข้าสู่ดุลยภาพ โดยสมการของ AD คือ $AD = C + I + G + (X - M)$ ซึ่งประกอบด้วย

- C คือ การบริโภค
- I คือ การลงทุน
- G คือ การใช้จ่ายของรัฐบาล
- (X-M) คือ การส่งออกสุทธิ
- X คือ การส่งออกทั้งหมด
- M คือ การนำเข้าทั้งหมด

2.1.4 นโยบายการคลัง

นโยบายการคลังเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาล โดยจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในด้านการใช้จ่ายเงินเข้าไปในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ การเพิ่ม/ลดภาษี การเพิ่ม/ลดการใช้จ่ายของรัฐบาล การก่อ/ลดหนี้สาธารณะ และการบริหารเงินคงคลัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสรรทรัพยากรกระจายความเป็นธรรม ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ และรักษาเสถียรภาพ ทางเศรษฐกิจโดยเครื่องมือของนโยบายการคลัง ประกอบด้วย

1) รายรับของรัฐบาล (Government Receipt) ได้แก่ รายได้ของรัฐบาล หนี้สาธารณะ และเงินคงคลัง

2) การใช้จ่ายของรัฐบาล (Government Expenditure) ได้แก่ การใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และการใช้จ่ายเงินโอนของรัฐบาล

สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายงบประมาณแบบขาดดุล ตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและเร่งการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นและดึงดูดการลงทุนเพิ่มจากภาคเอกชนอีกทางหนึ่งด้วย (Crowding-in Effect)

ตารางที่ 1 ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดประจำปี

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ	รายได้	รายจ่าย	ขาดดุลงบประมาณ
2558	2,206,981	2,601,421	(394,440)
2559	2,411,765	2,807,374	(395,609)
2560	2,354,032	2,890,545	(536,513)
2561	2,514,473	3,007,203	(492,730)
2562	1,563,258	2,128,441	(565,183)
(ต.ค. 2561-พ.ค. 2562)			

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

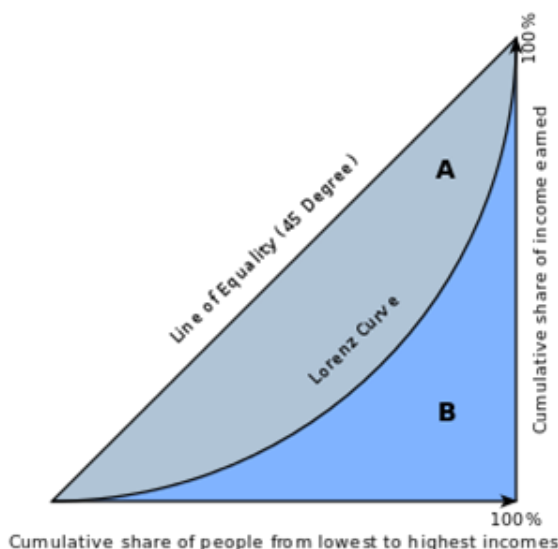
2.1.5 ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini Coefficient)

ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ คือ ค่าดัชนีทางสถิติที่ใช้วัดการกระจายรายได้หรือความมั่งคั่งของประชากรในประเทศ โดยเป็นดัชนีความเหลื่อมล้ำ (Inequality) ที่แพร่หลายที่สุด ซึ่งนักสถิติชาวอิตาลี คือ นายคอร์ราโด จินี เป็นผู้พัฒนาขึ้น โดย Gini Coefficient คำนวณจากพื้นที่ระหว่างเส้น Lorenz Curve กับเส้นการกระจายรายได้สมบูรณ์ (Perfect Equality Line) (พื้นที่ A ในแผนภาพที่ 3) หาดด้วยพื้นที่ใต้เส้นทแยงมุมทั้งหมด (พื้นที่ A+B ในแผนภาพที่ 3) ซึ่งจะมีค่าระหว่าง 0 และ 1 โดยหากมีค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้เท่ากับ 0 จะหมายถึง ความเท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์ (ทุกคนมีรายได้เท่ากัน) และหากเท่ากับ 1 จะหมายถึง ความเหลื่อมล้ำอย่างสมบูรณ์ (มีคนที่มียาได้เพียงคนเดียว ส่วนคนที่เหลือไม่มีรายได้เลย) ทั้งนี้

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ไม่มีใครมีรายได้ต่ำกว่าศูนย์

อนึ่ง เส้น Lorenz Curve แสดงถึงการกระจายรายได้ ซึ่งนาย Max O. Lorenz ได้พัฒนาขึ้นในปี 2448 (ค.ศ. 1905) โดยแกน X หมายถึง x% ของครัวเรือน ในขณะที่แกน Y หมายถึง y% ของรายได้

ภาพที่ 3 Gini Coefficient และ Lorenz Curve

ที่มา: https://en.wikipedia.org/wiki/Gini_coefficient

2.2 แนวคิดด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2.1 ปณิธานาสหประชาชาติ

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ในระดับนานาชาติ เริ่มต้นขึ้น เมื่อเดือนกันยายน 2543 เมื่อประเทศสมาชิกสหประชาชาติ 191 ประเทศ ได้รับรอง ปณิธานาสหประชาชาติและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) โดยเห็นพ้องว่า แนวทางการพัฒนาของโลกจำเป็นต้องมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน อีกทั้งต้องอาศัยความร่วมมือที่ทุกประเทศต้องดำเนินการร่วมกันภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อเสริมสร้างมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน จึงได้กำหนด 8 เป้าหมายหลักที่จะต้องดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ได้แก่

- เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจนและความหิวโหย
- เป้าหมายที่ 2 ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา
- เป้าหมายที่ 3 ส่งเสริมบทบาทสตรีและความเท่าเทียมกันทางเพศ
- เป้าหมายที่ 4 ลดอัตราการตายของเด็ก
- เป้าหมายที่ 5 พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์
- เป้าหมายที่ 6 ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ

เป้าหมายที่ 7 รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ร่วมรับรองปฏิญญาแห่งสหประชาชาติ และ MDGs พร้อมทั้งได้บูรณาการการดำเนินงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2543

2.2.2 ความเป็นมาและสาระสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

แม้ว่าการดำเนินงานตาม MDGs จะมีความสำเร็จในหลายด้าน แต่ยังมีอีกหลายเป้าประสงค์ที่ยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย และยังไม่ครอบคลุมทุกมิติของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจโลก ดังนั้น เมื่อวันที่ 20-22 มิถุนายน 2555 องค์การสหประชาชาติจึงได้จัดการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development) หรือ Rio+20 ณ นครรีโอเดจาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล เพื่อหารือเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินการไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและพิจารณาอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะปรับปรุงแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนให้มีความสมดุลทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการประชุม Rio+20 ดังกล่าว ที่ประชุมได้รับรองเอกสารผลการประชุม (The Future We Want) ซึ่งเน้นย้ำเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการให้บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน และพิจารณาประเด็นที่ควรรวมไว้ในกรอบแนวคิดสำหรับวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. 2015 (Post-2015 Development Agenda) โดยกระบวนการเพื่อกำหนดวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. 2015 ดังกล่าว ประกอบด้วย

1) การจัดตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงว่าด้วยวาระการพัฒนาภายหลัง ค.ศ. 2015 (High Level Panel of Eminent Persons on the Post-2015 Development Agenda) โดยมีเลขาธิการสหประชาชาติและนายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักรเป็นประธานร่วม

2) การจัดตั้งคณะทำงาน Open Working Group (OWG) on Sustainable Development Goals (SDGs) โดยมีเป้าหมายให้จัดทำข้อเสนอ SDGs เพื่อเสนอต่อที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยที่ 68 ภายในปี 2557

3) การจัดตั้ง Global Thematic Working Groups เพื่อดำเนินการศึกษา 11 หัวข้อ ได้แก่ ด้านการเหลื่อมล้ำ (Inequalities) ด้านสุขภาพอนามัย (Health) ด้านการศึกษา (Education) ด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน (Growth and Employment) ด้านพัฒนาสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Environment Sustainability) ด้านธรรมาภิบาล (Governance) ด้านการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง (Conflict and Fragility) ด้านการเปลี่ยนแปลงของประชากร (Population Dynamic) ด้านความมั่นคงในการเข้าถึงอาหารและโภชนาการ (Food and Nutrition Security) ด้านพลังงาน (Energy) และด้านน้ำ (Water)

หลังจากนั้น ในการประชุมระดับผู้นำของสหประชาชาติเพื่อรับรองวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. 2015 (United Nations (UN) Summit for the Adoption of the Post-2015 Development Agenda) เมื่อวันที่ 25-27 กันยายน 2558 ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ประชุมได้รับรองข้อเสนอสุดท้ายของ SDGs ซึ่งประกอบด้วย 17 เป้าหมาย (Goals) ครอบคลุมมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างมิติต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน และมุ่งสานต่อเป้าหมายภายใต้

MDGs ที่ยังไม่บรรลุตามแผนการดำเนินงานให้เกิดเป็นผลสำเร็จ โดยเป้าหมายของ SDGs ประกอบด้วย

เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ (No Poverty) ภายในปี 2573 ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่อาศัยอยู่ในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง ในการเข้าถึงทรัพยากรและการบริการขั้นพื้นฐาน รวมถึงช่วยเหลือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งและภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (Zero Hunger) ภายในปี 2573 เพื่อให้แน่ใจว่า ทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้ด้อยโอกาสจำนวนมากได้รับการเข้าถึงอาหารที่เพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการตลอดทั้งปี เป้าหมายนี้ยังเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืน การปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่และกำลังการผลิตของเกษตรกรรมขนาดเล็ก

เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย (Good Health and Well-being) โดยมุ่งมั่นที่จะยุติการระบาดของ โรคเอดส์ วัณโรค มาลาเรีย และโรคติดต่ออื่น ๆ ภายในปี 2573 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและจัดให้มีการเข้าถึงยาและวัคซีนอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน รวมทั้งการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาวัคซีน

เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Quality Education) โดยเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายทุกคนจะได้รับการศึกษาฟรีในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมอย่างเท่าเทียมกัน และขจัดความไม่เสมอภาคทางเพศและความเหลื่อมล้ำ

เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน (Gender Equality) โดยสนับสนุนการเข้าถึงสุขภาพทางเพศและอนามัย การเจริญพันธุ์ และสิทธิการเจริญพันธุ์อย่างเท่าเทียม การยุติการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กหญิง รวมถึงการค้ามนุษย์และการแสวงประโยชน์ในรูปแบบอื่น

เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน (Clean Water and Sanitation) ซึ่งการทำให้มีน้ำดื่มที่ปลอดภัยในราคาที่เหมาะสมจำเป็นต้องมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัยและส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับ ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศน์ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่างประเทศยังเป็นสิ่งจำเป็นที่จะส่งเสริมให้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและสนับสนุนเทคโนโลยีการบำบัดน้ำในประเทศที่กำลังพัฒนา

เป้าหมายที่ 7 สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน (Affordable and Clean Energy) ซึ่งรวมถึงการเพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทนในการใช้พลังงานรวมของโลก การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานของโลกให้เพิ่มขึ้นสองเท่า และความร่วมมือระหว่างประเทศในการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการวิจัยและเทคโนโลยีสำหรับพลังงานสะอาด

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน มีการจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน (Decent Work and Economic Growth) โดยให้มีการผลิตในระดับที่สูงขึ้นและใช้นวัตกรรม ส่งเสริมผู้ประกอบการและมีการสร้างงาน และมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดการบังคับใช้แรงงานทาสและการค้ามนุษย์ เพื่อให้ภายในปี 2573 มีการจ้างงานเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพ และการทำงานที่เหมาะสมสำหรับผู้หญิงและผู้ชายทุกคน

เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม (Industry, Innovation and Infrastructure) โดยเน้นการส่งเสริมการปรับตัว สนับสนุนนวัตกรรม และการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน

เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ (Reduce Inequalities) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับ การตรวจสอบของตลาดการเงิน และสถาบันด้านการเงิน การส่งเสริมให้มีความช่วยเหลือด้านการพัฒนา และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไปยังภูมิภาคที่มีความจำเป็นมากที่สุด รวมทั้ง การอำนวยความสะดวกในการอพยพ ย้ายถิ่นที่ปลอดภัยและการเคลื่อนย้ายของผู้คนก็สิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาการแบ่งเขตแดน

เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทาน และยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities) ซึ่งรวมถึงการทำให้เข้าถึงที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยและเหมาะสม และพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของชุมชนแออัด นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการลงทุนด้านระบบขนส่งสาธารณะ การสร้างพื้นที่สีเขียวและการปรับปรุงผังเมือง และการจัดการแบบมีส่วนร่วม

เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production) โดยการเปลี่ยนแปลงการผลิตและการบริโภค สินค้าและทรัพยากร เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการกำจัดขยะที่เป็นพิษและมลพิษ การส่งเสริมการรีไซเคิลและลดขยะมูลฝอยในอุตสาหกรรม ธุรกิจ และผู้บริโภค และการสนับสนุนให้ประเทศกำลังพัฒนาเข้าสู่แผนการบริโภคที่ยั่งยืนภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Climate Action) โดยสร้างความเข้มแข็ง ความยืดหยุ่น และความสามารถ ในการปรับตัวของภูมิภาคที่มีความเสี่ยง เช่น ประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล และประเทศที่เป็นเกาะ สร้างความตระหนักรู้และบูรณาการมาตรการเข้าไปในนโยบายและกลยุทธ์ระดับชาติ

เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Life Below Water) ซึ่งเน้นการจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางชายฝั่งและทางทะเลจากภาวะมลพิษจากแหล่งบนบก ตลอดจนจัดการปัญหาผลกระทบของการเป็นกรดของมหาสมุทร เสริมสร้างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของทรัพยากรทะเล

เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง พื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและ

ฟื้นฟูสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ (Life on Land)

เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดรับชอบ และครอบคลุม ในทุกระดับ (Peace and Justice Strong Institutions) เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งและความไม่มั่นคง ส่งเสริมการปกครองด้วยกฎหมายและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ลดอาวุธผิดกฎหมาย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาในสถาบันการปกครอง ทั่วโลก

เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobalizationการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnership for the Goals) โดยเน้นการเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา (North-South) และความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนา (South-South) โดยการสนับสนุนแผนระดับชาติเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศและช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มอัตราการส่งออก เพื่อที่จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในหลักเกณฑ์สากลและระบบการค้าที่เสมอภาค ซึ่งเป็นสิ่งที่ยุติธรรม เปิดกว้าง และเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

ภาพที่ 4 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)

ที่มา: www.globalgoals.org/resources

นอกจากนี้ ในแต่ละเป้าหมายยังมีการกำหนดเป้าประสงค์ (Target) รวม 169 เป้าประสงค์ พร้อมตัวชี้วัดเป้าหมาย SDGs ระดับโลก (SDG Global Indicators)¹ รวมทั้งสิ้น 244 ตัวชี้วัด ซึ่งมี 9 ตัวชี้วัดที่ซ้ำกันระหว่างแต่ละเป้าหมาย จึงเหลือจำนวนตัวชี้วัดทั้งสิ้น 232 ตัวชี้วัด (จำนวนตัวชี้วัดดังกล่าวมีการแก้ไขปรับปรุงหลายครั้ง โดยจำนวน 232 ตัวชี้วัดนี้ เป็นไปตามมติของ คณะกรรมการสถิติแห่งสหประชาชาติ (Statistical Commission) ครั้งที่ 49 เมื่อเดือนมีนาคม 2561)

2.2.3 การดำเนินการของประเทศไทยในเรื่อง SDGs

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2555 เห็นชอบการจัดตั้ง คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ตามข้อเสนอของ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยให้สอดคล้องกับแนวทางของ ประชาคมโลก และต่อมา สำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2556 โดยมี สผ. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ กพย. หลังจากนั้น สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ออกระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2558 เห็นชอบการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของ กพย. โดยให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นฝ่ายเลขานุการแทน สผ.

ในการประชุม กพย. ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2558 ที่ประชุมได้มีมติให้ จัดตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการ กพย. จำนวน 3 คณะ ได้แก่ (1) คณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (2) คณะอนุกรรมการสร้างความเข้าใจและประเมินผล การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (3) คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมทั้ง ได้มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบและ หน่วยงานสนับสนุนสำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย ดังนี้

ตารางที่ 2 การมอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบและหน่วยงานสนับสนุนของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

SDGs	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1. ยุติความยากจนทุกรูปแบบ ในทุกที่	กระทรวงมหาดไทย (มท.)/กระทรวง การพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของ มนุษย์ (พม.)	กระทรวงการคลัง (กค.)/กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)/ กระทรวงแรงงาน (รง.)/กระทรวงพาณิชย์ (พณ.)/กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)/กระทรวง สาธารณสุข (สธ.)/กระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (ทก.)/สำนักงาน

¹ รายการตัวชี้วัดตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน พร้อมคำแปลปรากฏตาม

<http://osthailand.nic.go.th/component/content/article/118-sdgs/280-เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน-sustainable-development-goals-sdgs.html>

SDGs	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
		กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)/สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.)/กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.)
2. ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับ โภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน	กษ.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)/รง./พณ./พม./สธ./กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)/สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)/มท./สกว./สสช./ศธ.
3. สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย	สธ.	กษ./กระทรวงคมนาคม (คค.)/ทส./มท./สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)/สสช./ศธ./สกว.
4. สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ศธ.	มท./รง./พม./กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.)/กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กก.)/กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)/ สกว./สสช.
5. บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิง และเด็กหญิงทุกคน	พม.	กก./สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.)/สสช./สกว./สธ./มท./ทก./สำนักงานงบประมาณ (สงป.)/สสช./รง./ศธ.
6. สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน	ทส./กษ./มท.	สธ./อก./สกว./กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) (สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร: สสนก.) /สสช.
7. สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน	พณ./มท.	วท./กระทรวงการต่างประเทศ (กต.)/สกว./สสช./กษ./อก./คค./วช./กษ./พณ.
8. ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีผลผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน	สสช./กค./รง.	กก./กษ./ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)/ทส./พณ./กระทรวงพลังงาน (พณ.)/ พม./วท./วธ./สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)/อก./สกว./สสช./กต./วช./ทก./มท./สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการ

SDGs	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
		ประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)/สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน ก.ล.ต.)
9. สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มี ความทนทาน ส่งเสริมการ พัฒนา อุตสาหกรรมที่ ครอบคลุมและยั่งยืน และ ส่งเสริมนวัตกรรม	คค./อก.	กค./กต./สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)/ทก./มท./พณ./วท./สศช./สกว./สสช./สสว./สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)/วช./พณ.
10. ลดความไม่เสมอภาค ภายในและระหว่างประเทศ	สศช./พม.	กต./ธปท./มท./กรมโยธาธิการ (ยธ.)/รง./พณ./สศช./สกว./สสช./กค.
11. ทำให้เมืองและการตั้งถิ่น ฐานของมนุษย์มี ความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิทัศน์ และยั่งยืน	มท./พม.	กก./กต./คค./ทส./พม./วธ./สศช./สกว./สสช.
12. สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบ การบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน	ทส.	กก./กค./กษ./ทก./พณ./พณ./วท./อก./สกว./สสช./ศธ./วช.
13. ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อ ต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและ ผลกระทบที่เกิดขึ้น	ทส.	กษ./ศธ./สศช./สกว./สสช./พณ./อก./ศธ./วช./มท./วท./คค.
14. อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ จากมหาสมุทร ทะเลและ ทรัพยากรทางทะเลอย่าง ยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ทส.	กษ./สกว./สสช./กองทัพเรือ (ศป มผ.)/สศช./วท.
15. ปกป้อง ฟื้นฟู และ สนับสนุนการใช้ระบบนิเวศ บนบกอย่าง ยั่งยืน จัดการป่า ไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลาย สภาพเป็นทะเลทราย หยุด การเสื่อมโทรมของที่ดินและ ฟื้นสภาพ กลับมาใหม่ และ หยุดการสูญเสียความ หลากหลายทางชีวภาพ	ทส.	กษ./มท./สศช./สกว./สสช./วช./วท./กองทัพบก

SDGs	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
16. ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและ ครอบคลุมเพื่อการพัฒนา ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความ ยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มี ประสิทธิภาพ รับผิดรับชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ	ยธ./มท./พม.	กต./กพร./รง./สำนักงานป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)/สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติ (ปปช.)/สตช./สภว./สสช./ สำนักงานอัยการสูงสุด/สำนักงานศาล ยุติธรรม
17. เสริมความเข้มแข็งให้แก่ กลไกการดำเนินงานและ ฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความ ร่วมมือระดับโลกสำหรับการ พัฒนาที่ยั่งยืน	กต./กค./พณ.	วท./สศช./ทก./สภว./สสช./พม.

ที่มา: <http://sdgs.nesdb.go.th>

ล่าสุด ในการประชุม กพย. ครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2561 ซึ่งมี นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้เห็นชอบความคืบหน้าของการขับเคลื่อน SDGs ในช่วงครึ่งปีหลัง 2560 (กรกฎาคม-ธันวาคม) และในช่วงครึ่งแรกของปี 2561 (มกราคม-มิถุนายน) และได้มอบหมายให้ หน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินการขับเคลื่อน SDGs ให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ 20 ปี แผนแม่บท และแผนการปฏิรูปประเทศต่อไปด้วย รวมทั้ง ให้ดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ให้มีการรับรู้และสร้างความเข้าใจต่อกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อจะได้รับรู้ถึง ผลกระทบและสามารถร่วมกันขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs ต่อไป นอกจากนี้ ที่ประชุมได้มีมติ มอบหมายให้ สศช. ร่วมกับสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (Geo-Informatics and Space Technology Development Agency: GISTDA) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแนวทางการรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อน SDGs ที่มีความเหมาะสม ทันสมัย เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อน SDGs ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

พร้อมกันนี้ ในการประชุมดังกล่าว ที่ประชุมได้หารือถึงแนวทางการเพิ่มอันดับ (Ranking) SDGs ของประเทศไทยในเวทีโลก ซึ่งจากรายงาน SDG Index and Dashboard ประจำปี 2561 (SDG Index and Dashboards Report 2018) พบว่า ประเทศไทยได้คะแนน 69.2 สูงกว่า คะแนนเฉลี่ยของภูมิภาคที่ 64.1 และได้รับการจัดอยู่ในอันดับที่ 59 จาก 156 ประเทศ ซึ่งประเทศไทย ยังทำได้ดีในเป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ และมีคะแนนที่ดีขึ้นในเป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและสุขาภิบาลฯ และเป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืนฯ

สำหรับการดำเนินการตามเป้าหมายอื่น ๆ ประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้นถึง 7 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหยฯ เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มี สุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ

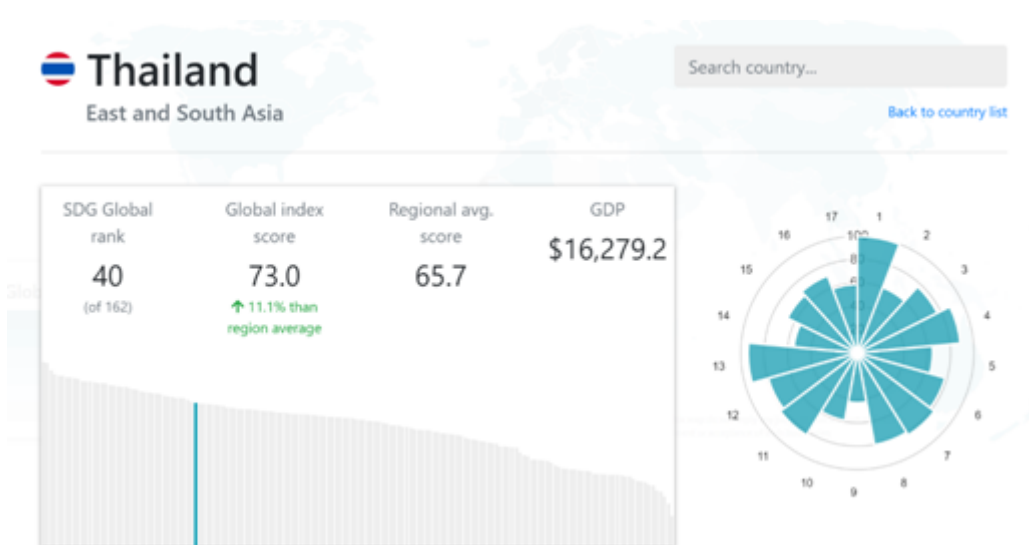
และให้อำนาจของผู้หญิง และเด็กหญิงทุกคน เป้าหมายที่ 7 สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่ซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิทัศน์ และยั่งยืน และเป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามเป้าหมายที่ 15 ปกป้อง พืชพันธุ์ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ยังไม่ได้รับผลที่น่าพอใจ ในขณะที่การดำเนินการตามเป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน ส่วนเป้าหมายที่มีทำได้ต่ำลง คือ เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศฯ

เมื่อพิจารณาอันดับของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น พบว่า ประเทศสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 43 มาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 55 และเวียดนามในอันดับที่ 57 ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียแล้ว ประเทศไทยมีตัวชี้วัดที่อยู่ในระดับต่ำและต้องปรับให้ดีกว่าประเทศมาเลเซีย จำนวน 11 ตัวชี้วัด และมีตัวชี้วัดที่อยู่ในระดับพอใช้และต้องปรับให้ดีกว่าประเทศมาเลเซีย จำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนั้น ที่ประชุม กพย. ครั้งที่ 1/2561 จึงได้มีมติเห็นชอบให้ตั้งเป้าหมายในการเพิ่มอันดับการดำเนินการขับเคลื่อน SDGs ของประเทศไทยให้ดีกว่าของประเทศมาเลเซียภายในปี 2563 และเป็นอันดับ 1 ของอาเซียนให้ได้ภายในปี 2570 โดยมอบหมายให้หน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนในตัวชี้วัดที่อยู่ในระดับต่ำและระดับพอใช้ กำหนดแนวทางการยกระดับตัวชี้วัดดังกล่าวให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้ง ให้มีการตรวจสอบข้อมูลที่ถูกนำมาใช้ในการประเมินอันดับของประเทศไทยให้มีความถูกต้องและทันสมัยด้วย

อย่างไรก็ดี จากรายงาน Sustainable Development Report 2019 (ชื่อใหม่ ของ รายงาน SDG Index and Dashboard) ของ Sustainable Development Solutions Network และ Bertelsmann Stiftung พบว่า สำหรับปี 2562 ประเทศไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้นเป็น 73.0 ทำให้ได้รับการปรับขึ้นเป็นอันดับที่ 40 จากทั้งหมด 162 ประเทศ นับเป็นอันดับสูงสุดของประเทศสมาชิกอาเซียน (เวียดนามได้คะแนน 71.1 อยู่ในอันดับที่ 54 สิงคโปร์ได้คะแนน 69.6 อยู่ในอันดับที่ 66 และมาเลเซียได้คะแนน 69.6 อยู่ในอันดับที่ 68) โดยประเทศไทยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ในเป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ ที่ดำเนินการได้ตามเป้าหมายเต็ม 100 คะแนน แต่ยังคงมีความท้าทายในการดำเนินการตามเป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมฯ และมีความท้าทายใหญ่ถึง 11 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหยฯ เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิง และเด็กหญิงทุกคน เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและสุขาภิบาลฯ เป้าหมายที่ 7 สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่ซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืนฯ เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทานฯ เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิทัศน์ และยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง พืชพันธุ์ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบก

อย่างยั่งยืนฯ เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนฯ และเป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ ประเทศไทยมีความท้าทายในการดำเนินการในระดับสูงใน 4 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น และเป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนฯ

ภาพที่ 5 ภาพรวมของดัชนี SDGs ของประเทศไทยประจำปี 2562

ที่มา: Sustainable Development Report 2019

2.3 บทบาทหน้าที่และยุทธศาสตร์ของกระทรวงการคลัง

2.3.1 อำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลัง

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 10 และ 11 กำหนดให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังแผ่นดิน การประเมินราคาทรัพย์สิน การบริหารพัสดุภาครัฐ กิจการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ทรัพย์สินของแผ่นดิน ภาษีอากร การรักษาการ กิจการหารายได้ของรัฐมีอำนาจดำเนินการได้แต่ผู้เดียวตามกฎหมายและไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการอื่น การบริหารหนี้สาธารณะ การบริหารและการพัฒนารัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ และราชการอื่นตามที่กฎหมาย โดยมีส่วนราชการ ประกอบด้วย สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมธนารักษ์ กรมบัญชีกลาง กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมสรรพากร สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ต่อมา นายกรัฐมนตรีได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยกลุ่มภารกิจ พ.ศ. 2545 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 วรรคสาม และวรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ข้อ 4 กำหนดให้กระทรวงการคลังมี 3 กลุ่มภารกิจ ได้แก่

- 1) กลุ่มภารกิจด้านทรัพย์สิน ประกอบด้วย กรมธนารักษ์ และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
- 2) กลุ่มภารกิจด้านรายได้ ได้แก่ กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต และกรมสรรพากร
- 3) กลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน ประกอบด้วย กรมบัญชีกลาง และสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

2.3.2 ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579)²

เมื่อเดือนมิถุนายน 2560 กระทรวงการคลังได้จัดทำยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) (ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ) โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “เสาหลักทางการคลังและเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” และมีพันธกิจ 4 ประการ ประกอบด้วย

- 1) เสนอแนะนโยบายการคลังและเศรษฐกิจ
- 2) บริหารการจัดเก็บรายได้ภาครัฐ
- 3) บริหารการเงินแผ่นดิน
- 4) บริหารจัดการทรัพย์สินภาครัฐ เพื่อรองรับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก

พร้อมทั้ง ได้นำเสนอความท้าทายของเศรษฐกิจไทยในระยะ 20 ปีข้างหน้า ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1) การติดกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ประเทศไทยจัดอยู่ในประเทศระดับรายได้ปานกลางมาตั้งแต่ปี 2531 และขยับมาอยู่กลุ่มบนของกลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง (Upper Middle Income Country) ตั้งแต่ปี 2553 แต่เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจยังไม่สูงพอที่จะยกระดับให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูงได้ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็นฐานรายได้เงินตราต่างประเทศที่สำคัญ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า อาหาร สินค้าเกษตร การท่องเที่ยว และการบริการด้านสุขภาพ รวมถึงการส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทหลัก ในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ

2) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัย ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในปี 2564 โดยจะมีสัดส่วนประชากรอายุมากกว่า 60 ปี ถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ ทำให้มีภาระทางการคลังเพิ่มขึ้นจากการดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มจำนวนขึ้น ในขณะที่กำลังคนในวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ก่อให้เกิดภาวะขาดแคลนแรงงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อศักยภาพ

² ที่มา: <https://www1.mof.go.th/home/plan/MOFStrategy2560-79.pdf>

ทางเศรษฐกิจ เช่น ผลผลิตรวมและผลิภาพการผลิตของประเทศลดลง การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น การออมของประเทศลดลง และการจัดเก็บรายได้ลดลง เป็นต้น นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัยดังกล่าว จะเกิดขึ้นในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วเช่นกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความต้องการสินค้าและบริการ อัตราการออม ปริมาณเงินทุนและการเคลื่อนย้ายเงินทุนของโลกโดยรวมด้วย

3) ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ ประเทศไทยมีความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดกับกลุ่มคนจนที่สุดในสัดส่วนที่สูงมาก โดยในปี 2556 มีความแตกต่างของรายได้ถึง 34.9 เท่า โดยกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ 10 ของประชากร ถือครองรายได้สูงถึงร้อยละ 36.8 ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนจนที่สุดร้อยละ 10 ถือครองรายได้เพียงร้อยละ 1.1 ของรายได้ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคที่พึ่งพาเกษตรกรรม ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ จะมีความยากจนและความเหลื่อมล้ำมากกว่าภาคอื่น นอกจากนี้ การถือครองที่ดินยังกระจุกตัวอยู่เพียงกับคนกลุ่มน้อย โดยกลุ่มคนที่รวยที่สุดร้อยละ 10 ของประชากรถือครองที่ดิน สูงถึงร้อยละ 61 ของที่ดินทั้งหมด ในขณะที่คนที่มียาได้ต่ำที่สุดร้อยละ 60 ของประชากรถือครองที่ดินไม่ถึงร้อยละ 5 ของที่ดินทั้งหมด

4) ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พื้นที่ป่าไม้ลดลง ทรัพยากรน้ำที่ยังจัดสรรไม่เพียงพอแก่ความต้องการใช้น้ำของประเทศ ขยะมูลฝอย มลพิษทางอากาศและทางน้ำ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมไปถึงภัยธรรมชาติต่าง ๆ ส่งผลกระทบตอความยั่งยืนของการเติบโตทางเศรษฐกิจ ในขณะที่อุปสงค์หรือความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5) ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ประเทศไทยต้องเผชิญกับภาวะ New Normal โดยคาดการณ์ว่า เศรษฐกิจโลกจะขยายตัวได้ในระดับต่ำกว่าช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจปี 2551 และความผันผวนที่เกิดจากการปรับนโยบายการเงินของประเทศสำคัญ ๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และยุโรป

6) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จะส่งผลกระทบต่อระดับผลผลิตและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก

7) การพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลให้รูปแบบการประกอบธุรกิจและพฤติกรรม การดำรงชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ทุกประเทศต้องปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เพื่อให้สอดคล้องและยืดหยุ่นเพียงพอที่จะตอบสนองการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

กระทรวงการคลังคาดการณ์ว่า ในระยะ 20 ปีต่อไป ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับสถานการณ์การคลังที่มีความเสี่ยงรุนแรง เนื่องจากรายได้ของรัฐบาลมีการขยายตัวต่ำกว่ารายจ่าย ประกอบกับรัฐบาลจะมีภาระทางการคลังที่เกิดจากหนี้ของรัฐบาล กองทุนประกันสังคม สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions) นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล และข้อพิพาทต่าง ๆ ส่งผลให้ไม่สามารถจัดทำงบประมาณสมดุลได้ในอนาคตอันใกล้ นอกจากนี้ จะต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางเชื่อมโยงให้เกิดการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาลและมีมืออาชีพ เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศไทยสามารถเติบโตได้อย่าง “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ในการนี้ กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ และ 35 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความมั่นคงทางการคลัง
กลยุทธ์

1.1 การผลักดันร่างพระราชบัญญัติการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. .... ให้แล้วเสร็จ และมีผลบังคับใช้โดยเร็ว (มีผลบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2561 ในชื่อพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561)

1.2 การพัฒนากรอบการจัดทำงบประมาณ รวมถึงระบบการเบิกจ่ายงบประมาณ ให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลการเบิกจ่ายงบประมาณ ทั้งระดับรัฐบาล ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน องค์การมหาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 การปฏิรูปโครงสร้างรายได้ ประกอบด้วย รายได้ภาษีและรายได้ที่ไม่ใช่ภาษี โดยการปรับอัตราภาษี และขยายฐานภาษีที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันให้ครอบคลุมทุกฐานภาษี รวมถึงการเพิ่มแหล่งรายได้ใหม่

1.4 การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีให้สะดวก ประหยัด รวดเร็ว เข้าถึงได้ง่าย (Easy Access) และการลดต้นทุนการบริหารการจัดเก็บ

1.5 การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพย์สินของรัฐ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.6 การแก้ไขกฎหมายการบริหารหนี้สาธารณะ และกฎหมายเงินคงคลังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหนี้สาธารณะของประเทศในภาพรวม

1.7 การปรับปรุงมาตรการกำกับดูแลหนี้สาธารณะ และหนี้เงินกู้ที่เป็นความเสี่ยงทางการคลัง

1.8 การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหนี้สาธารณะ

1.9 การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการใช้เงินกู้ในการดำเนินโครงการและนโยบายของภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน
กลยุทธ์

2.1 การใช้มาตรการภาษี ที่ราชพัสดุ และด้านศุลกากร เพื่อสนับสนุนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและคลัสเตอร์ รวมถึงส่งเสริมการค้าการลงทุนในพื้นที่

2.2 การใช้มาตรการด้านการคลังการเงินเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคอาเซียน

2.3 การปรับปรุง/พัฒนากฎระเบียบเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของภาคธุรกิจ และการลงทุนของประเทศ รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบด้านการเงินการคลังต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้ทันสมัย เป็นธรรมและเป็นสากล

2.4 การผลักดันการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ เพื่อลดต้นทุนการประกอบการของภาคเอกชน

2.5 การผลักดันมาตรการทางการเงินการคลังเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve)

2.6 การผลักดันมาตรการทางการเงินการคลังเพื่อส่งเสริมให้บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ช่วยเหลือบริษัทเอกชนขนาดเล็ก

2.7 การผลักดันระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ National e-Payment)

2.8 การเชื่อมโยงระบบ National e-Payment กับภูมิภาคเพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลาง การชำระเงินในภูมิภาค

2.9 การพัฒนาระบบสถาบันการเงินไทยให้แข่งขันได้ สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายขึ้นด้วยราคาที่เป็นธรรมและไม่บิดเบือน และสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนในภูมิภาค โดยดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

2.10 การปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจการเงินและการประกันภัยให้เป็นมาตรฐานสากลและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมการประกันภัย

2.11 การปฏิรูปสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึง การพัฒนาระบบการกำกับดูแลความมั่นคงและพันธกิจของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการติดตามการดำเนินการของสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประสบปัญหา

2.12 การพัฒนาตลาดทุนไทยให้เป็นกลไกหลักในการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการเพิ่มจำนวนนักลงทุนสถาบันและนักลงทุนรายย่อย เพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ลดต้นทุนการทำธุรกรรมทางการเงิน และเร่งพัฒนาตลาดทุนไทยให้เติบโตทันประเทศอื่นในภูมิภาค รวมถึงการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ อันนำไปสู่การพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ และสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล รวมทั้ง เป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนและการลงทุนอย่างทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรกระทรวงการคลัง
กลยุทธ์

3.1 การพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

กลยุทธ์

4.1 การผลักดันมาตรการการเงินการคลังเพื่อปฏิรูปการกระจายรายได้

4.2 การผลักดันมาตรการการเงินการคลังเพื่อการถือครองทรัพย์สินที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ

4.3 การส่งเสริมและพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชนรวมถึงการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่องค์กรการเงินชุมชน

4.4 การพัฒนาระบบการประกันภัยพืชผล

4.5 การยกระดับบริการทางการเงินฐานรากด้วยเทคโนโลยีทางการเงินสมัยใหม่

4.6 การเสริมสร้างความรู้ความสามารถทางการเงิน (Financial Literacy) โดยเฉพาะการใช้ผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีทางการเงิน

4.7 การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงการยกระดับความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ

4.8 การจัดสวัสดิการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

4.9 การเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาการบริหารจัดการค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ของภาครัฐเพื่อผู้สูงอายุ

4.10 การพัฒนาช่องทางและผลิตภัณฑ์การออมระยะยาวเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การคลังการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์

5.1 การส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยการใช้มาตรการการเงินการคลัง เพื่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเป็นองค์กรต้นแบบในการบริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาลและเป็นมืออาชีพ

กลยุทธ์

6.1 การป้องกัน ขจัดคอร์รัปชัน และเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงานของกระทรวงการคลัง

6.2 การปรับโครงสร้างการดำเนินการของหน่วยงานในกระทรวงการคลังเพื่อประสิทธิภาพ ความคล่องตัว และลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน

อนึ่ง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) ถือเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งจัดทำขึ้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 65 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม 2561 โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศไทยในระยะยาว 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ความมั่นคง (2) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (4) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (5) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (6) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

หลังจากนั้น เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562 สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีประกาศ เรื่อง การประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) ครอบคลุม 23 ประเด็น ได้แก่

- 1) ความมั่นคง
- 2) การต่างประเทศ
- 3) การเกษตร
- 4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
- 5) การท่องเที่ยว
- 6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ
- 7) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล
- 8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่
- 9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ

- 10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
- 11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- 12) การพัฒนาการเรียนรู้
- 13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
- 14) ศักยภาพการกีฬา
- 15) พลังทางสังคม
- 16) เศรษฐกิจฐานราก
- 17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม
- 18) การเติบโตอย่างยั่งยืน
- 19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ
- 20) การบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ
- 21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- 22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- 23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ในขณะเดียวกัน สศช. ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 จนถึงวันที่ 30 กันยายน 2564 โดยอิงตามพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) และ SDGs โดยมียุทธศาสตร์ในการพัฒนา ดังนี้

- 1) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
  - 2) การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
  - 3) การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
  - 4) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
  - 5) การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน
  - 6) การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาล
- ในสังคมไทย
- 7) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
  - 8) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
  - 9) การพัฒนาภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
  - 10) ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

2.4 สรุปกรอบแนวคิด

รัฐบาลถือเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทในระบบเศรษฐกิจผ่านการใช้นโยบายต่าง ๆ เพื่อกำหนดทิศทางของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยนโยบายการคลังเป็นหนึ่งในเครื่องมือหลักที่ทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรกระจายความเป็นธรรม ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ และรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ประเทศต่าง ๆ รวมทั้ง ประเทศไทย ได้เห็นพ้องในการกำหนดเป้าประสงค์ที่ชัดเจนในการพัฒนาของโลก เพื่อเสริมสร้างมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยในปี 2558 ที่ประชุมระดับผู้นำของสหประชาชาติได้รับรองข้อเสนอสุดท้ายของ SDGs ซึ่งประกอบด้วย 17 เป้าหมาย เพื่อให้บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน

หลังจากนั้น ในปี 2560 กระทรวงการคลังได้จัดทำยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “เสาหลักทางการคลังและเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” และกำหนด 6 ยุทธศาสตร์หลักของกระทรวงการคลัง โดยพิจารณาความท้าทายที่เศรษฐกิจของประเทศไทยจะต้องเผชิญในช่วง 20 ปี ข้างหน้า

บทที่ 3

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทนี้เป็นการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ ในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ทั้งในประเด็นการเจริญเติบโตของประเทศและการลดความเหลื่อมล้ำ และศึกษาความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ กับเป้าหมายของ SDGs โดยจะเน้นเป้าหมายของ SDGs ที่กระทรวงการคลังได้มอบหมายจาก กพย. ให้เป็นหนึ่งในหน่วยงานหลักหรือหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้ง นำเสนอนโยบายและ/หรือมาตรการของกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องในระหว่างปี 2560–2561 เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในบทต่อไป

3.1 การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ว่า ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ จะสามารถพัฒนาประเทศได้ อย่างยั่งยืนหรือไม่นั้น จะพิจารณาใน 2 ประเด็น ประกอบด้วย

3.1.1 การเจริญเติบโตของประเทศ

โดยพิจารณาจากกิจกรรมในระบบเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นผ่าน Diamond Model พบว่า การดำเนินการตามยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ (Government) จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อปัจจัยต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ กล่าวคือ การที่กระทรวงการคลังได้กำหนดเป้าหมายที่จะปฏิรูปโครงสร้างรายได้ ทั้งรายได้ภาษีและรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี ในขณะเดียวกันจะสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันผ่านการใช้มาตรการการเงินการคลังในการกระตุ้นหรือสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การส่งเสริมการค้าชายแดน มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง และการหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะส่งผลกระทบต่อ Demand Conditions ทั้งทางบวกและลบ ในขณะเดียวกัน การที่กระทรวงการคลังได้ตั้งเป้าหมายที่จะนำรายได้ที่เพิ่มขึ้นไปใช้เพื่อการส่งเสริมศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และผลักดันระบบ National e-Payment จะเป็น Related and Supporting Industries ที่จะทำให้ Factor Conditions มีทรัพยากรเพียงพอต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ยกกระดับคุณภาพของสินค้าและบริการ และสร้างนวัตกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ได้ดียิ่งขึ้น สำหรับ Chance ในกรณีนี้จะประกอบด้วย ปัญหาการติดกับดักรายได้ปานกลางของประเทศไทย การเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างเป็นทางการในปี 2564 และความผันผวนของเศรษฐกิจโลก

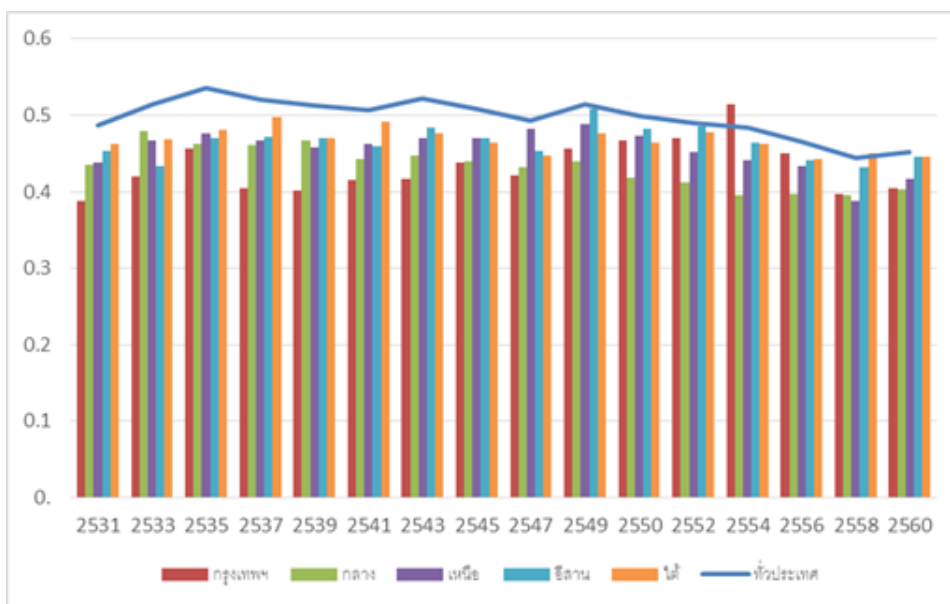
หากพิจารณาตามสมการอุปสงค์มวลรวม ($AD=C + I + G + (X-M)$) พบว่า การที่กระทรวงการคลัง (G) จะใช้มาตรการการเงินการคลังในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ พร้อมกับการสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุนให้เป็นกลไกในการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ จะเอื้อให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชน (I) ที่สูงขึ้น โดยเฉพาะหากเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

(S-Curve) ซึ่งใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิต จะช่วยยกระดับคุณภาพสินค้าและบริการของประเทศไทย มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกมากยิ่งขึ้น และทำให้สามารถส่งออกสินค้าและบริการ ไปต่างประเทศ (X) ได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การลงทุนที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวจะทำให้เกิดการจ้างงานและ ราคาของสินค้าและบริการในตลาดจะมีราคาถูกลงจากการแข่งขันที่สูงขึ้น ส่งผลทำให้การบริโภคของ ภาคเอกชน (C) เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งการเพิ่มขึ้นของการบริโภค ประกอบกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการ บริหารจัดเก็บภาษี และการปฏิรูปโครงสร้างรายได้ จะส่งผลต่อเนื่องให้กระทรวงการคลังมีรายได้จาก ภาษี (T) มากขึ้นเช่นกัน

3.1.2 การลดความเหลื่อมล้ำ

ซึ่งพิจารณาโดยใช้ Gini Coefficient จากข้อมูล การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและ สังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะ สังคม สศช. พบว่า ในช่วงปี 2531–2560 ประเทศไทยมีการกระจายรายได้ดีขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่หาก แยกพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า Gini Coefficient มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน เช่น กรุงเทพฯ มี Gini Coefficient เพิ่มขึ้นจาก 0.388 (2531) เป็น 0.405 (2560) ขณะที่ในช่วงเวลา เดียวกัน ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้ มี Gini Coefficient ลดลง

การที่กระทรวงการคลังได้กำหนดให้การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลัก โดยจะมีการปฏิรูปการกระจายรายได้ สร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร การเงินชุมชน ยกระดับการเข้าถึงบริการทางการเงินฐานราก เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มี คุณภาพตามความต้องการของตลาด และมีสวัสดิการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย หากสามารถดำเนินการ ได้ตามแนวทางดังกล่าวได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรมและเป็นผลสำเร็จ จะทำให้ในระยะยาว เส้น Lorenz Curve ของประเทศไทยจะเข้าใกล้ Perfect Equality Line มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ Gini Coefficient ของประเทศไทยมีค่าลดลงอย่างมีนัยสำคัญมากขึ้น

ภาพที่ 6 แผนภูมิ Gini Coefficient ของประเทศไทยในช่วงปี 2531–2560

ที่มา: ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

3.2 ความเชื่อมโยงและสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ และ SDGs

ในการศึกษาความเชื่อมโยงและสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ กับ SDGs จะพิจารณาเปรียบเทียบยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความมั่นคงทางการคลัง ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และยุทธศาสตร์ที่ 5 การคลังการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม³ กับเป้าหมาย SDGs ซึ่งจะเน้นเฉพาะเป้าหมายที่กระทรวงการคลังได้รับมอบหมายจาก กพย. ให้เป็นหนึ่งในหน่วยงานหลัก ประกอบด้วย เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน และเป้าหมายที่ 17 เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน และที่กระทรวงการคลังได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในหน่วยงานสนับสนุน คือ เป้าหมายที่ 1 การยุติความยากจน และเป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน โดยจะพิจารณาจากเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้อง และในหลายกรณี ได้นำตัวชี้วัด (Indicator) มาประกอบการพิจารณาด้วย เพื่อช่วยทำให้การพิจารณาความเชื่อมโยงและสอดคล้องมีความชัดเจนมากขึ้น

³ เนื่องจากยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรกระทรวงการคลัง และยุทธศาสตร์ที่ 6 การเป็นองค์กรต้นแบบในการบริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาลและเป็นมืออาชีพ เน้นการพัฒนาบุคลากรและปรับปรุงการบริหารจัดการภายในกระทรวงการคลัง ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ SDGs จึงไม่นำมาพิจารณาในการศึกษานี้

ความเชื่อมโยงและสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ กับเป้าประสงค์ของ SDGs (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก) พร้อมนโยบายและมาตรการที่สำคัญของกระทรวงการคลังในช่วงปี 2560-2561 สามารถสรุปได้ ดังนี้

3.2.1 ด้านความมั่นคงทางการคลัง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ของกระทรวงการคลัง (ความมั่นคงทางการคลัง) มีกลยุทธ์ที่ 1.3 การปฏิรูปโครงสร้างรายได้ กลยุทธ์ที่ 1.4 การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษี และกลยุทธ์ที่ 1.5 การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งสอดคล้องและเชื่อมโยงกับเป้าหมายที่ 17 ของ SDGs (เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน) โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดของเป้าประสงค์ที่ 17.1 (เสริมความแข็งแกร่งของการระดมทรัพยากรภายในประเทศ โดยรวมถึงผ่านทางการสนับสนุนระหว่างประเทศไปยังประเทศกำลังพัฒนา เพื่อพัฒนาขีดความสามารถภายในประเทศในการเก็บภาษีและรายได้อื่น ๆ ของรัฐ) ซึ่งได้แก่ รายได้รัฐบาลรวม คิดเป็นร้อยละของ GDP จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ และสัดส่วนงบประมาณภายในประเทศที่จัดสรรจากภาษีภายในประเทศ

มาตรการและนโยบายที่สำคัญของกระทรวงการคลังในช่วงปี 2560-2561 ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ เช่น

3.2.1.1 มาตรการป้องกันการกำหนดราคาโอนระหว่างบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีความสัมพันธ์ (Transfer Pricing) ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยตราเป็นพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 47) พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดเก็บภาษีจากบริษัทที่มีธุรกรรมกับบริษัทที่มีความสัมพันธ์กัน มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สามารถป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

3.2.1.2 การจัดเก็บภาษีจากการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลและการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล โดยตราเป็นพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4) แห่งประมวลรัษฎากรสำหรับผลตอบแทนที่ได้รับจากสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งได้แก่ เงินส่วนแบ่งของกำไรหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการครอบครองทรัพย์สินดิจิทัล และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนทรัพย์สินดิจิทัล ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้ โดยต้องนำไปรวมคำนวณเงินได้สุทธิหรือกำไรเพื่อเสียภาษีเงินได้ดังกล่าว

3.2.1.3 การปรับปรุงกฎหมายภาษีสรรพสามิตและศุลกากร

1) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ซึ่งมีผลใช้บังคับในวันที่ 16 กันยายน 2560 เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบกฎหมายภาษีสรรพสามิตและแนวทางการจัดเก็บภาษีแบบใหม่ให้มีความทันสมัย เป็นสากล และโปร่งใส โดยมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เช่น ปรับปรุงวิธีการจัดเก็บภาษีให้จัดเก็บภาษีทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ เปลี่ยนฐานในการคำนวณภาษีตามมูลค่าจากเดิมที่ใช้ราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม ในกรณีสินค้าที่ผลิตในราชอาณาจักร และราคา ซี.ไอ.เอฟ. ในกรณีสินค้านำเข้า รวมทั้ง ราคาขายส่งช่วงสุดท้ายกรณีสินค้าสุรา เป็นราคาขายปลีกแนะนำ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างสินค้าในประเทศกับสินค้านำเข้าและแก้ไขปัญหาการถ่วงราคา ปรับปรุงการให้สิทธิประโยชน์ในเรื่องการยกเว้นหรือคืนภาษีให้เท่าเทียมกันระหว่าง

ผู้ประกอบการในประเทศและผู้นำเข้า และปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมและอัตราภาษีให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เป็นต้น

2) พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2560 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2560 โดยเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมรวม 23 ฉบับ เป็นพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ฉบับเดียว และได้แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาในประเด็นต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการค้าการลงทุน และการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ และได้แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการค้าและการลงทุนของภาคเอกชน นอกจากนี้ ได้มีการปรับปรุงพิธีการศุลกากรและการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การนำเข้าและส่งออก การผ่านแดน และการถ่ายลำเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ลดต้นทุนทางการค้า การขนส่ง ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

3.2.2 ด้านการสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ของกระทรวงการคลัง (การสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน) ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ 2.1 ถึงกลยุทธ์ที่ 2.12 ซึ่งเน้นการใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุน การปรับปรุง/พัฒนากฎระเบียบ การผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมโยงระบบ National e-Payment การพัฒนาระบบสถาบันการเงินไทย การปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจการเงินและการประกันภัย และการพัฒนาตลาดทุน ให้เป็นกลไกหลักในการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ โดยทุกกลยุทธ์ข้างต้นมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับ SDGs ในหลายเป้าหมาย ประกอบด้วย

เป้าหมายที่ 8 (ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน)

1) เป้าประสงค์ที่ 8.1 (ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจต่อหัวประชากรมีความยั่งยืนตามบริบทของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศพัฒนาน้อยที่สุดมีการขยายตัวอย่างน้อยร้อยละ 7 ต่อปี)

2) เป้าประสงค์ที่ 8.2 (บรรลุการมีผลิตภาพทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้นผ่านการทำให้หลากหลาย การยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการมุ่งเน้นในภาคส่วนที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและใช้แรงงานเข้มข้น)

3) เป้าประสงค์ที่ 8.3 (ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพ การสร้างงานที่สมควร ความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์และนวัตกรรม และส่งเสริมการเกิดและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ซึ่งรวมถึงผ่านทางการเข้าถึงบริการทางการเงิน)

4) เป้าประสงค์ที่ 8.10 (เสริมความแข็งแกร่งของสถาบันทางการเงินภายในประเทศเพื่อส่งเสริมและขยายการเข้าถึงการธนาคาร การประกัน และบริการทางการเงินแก่ทุกคน)

เป้าหมายที่ 9 (สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม)

1) เป้าประสงค์ที่ 9.1 (พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้ ยั่งยืนและมีความทนทาน ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาคและที่ข้ามเขตแดน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ โดยมุ่งเป้าไปที่การเข้าถึงได้ในราคาที่สามารถจ่ายได้และเท่าเทียมสำหรับทุกคน)

2) เป้าประสงค์ที่ 9.2 (ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และภายในปี 2573 ให้เพิ่มส่วนแบ่งของอุตสาหกรรมในการจ้างงานและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ โดยให้เป็นไปตามสถานะแวดล้อมของประเทศ และให้เพิ่มส่วนแบ่งขึ้นเป็น 2 เท่าในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด)

3) เป้าประสงค์ที่ 9.3 (สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรมภายในประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงการให้มีสภาพแวดล้อมทางนโยบายที่นำไปสู่ความหลากหลายของอุตสาหกรรมและการเพิ่มมูลค่าของสินค้าโภคภัณฑ์)

4) เป้าประสงค์ที่ 9.5 (เพิ่มพูนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ยกระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรมในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา และให้ภายในปี 2573 มีการส่งเสริมนวัตกรรมและให้เพิ่มจำนวนผู้ทำงานวิจัยและพัฒนา ต่อประชากร 1 ล้านคน และการใช้จ่ายในภาคสาธารณะและเอกชนในการวิจัยและพัฒนาให้เพิ่มมากขึ้น)

5) เป้าประสงค์ที่ 9a (อำนวยความสะดวกการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและทนทานในประเทศกำลังพัฒนา ผ่านทางการยกระดับการสนับสนุนทางการเงิน เทคโนโลยี และด้านวิชาการให้แก่ประเทศในแอฟริกา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก)

6) เป้าประสงค์ที่ 9b (สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรมภายในประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงการให้มีสภาพแวดล้อมทางนโยบายที่นำไปสู่ความหลากหลายของอุตสาหกรรมและการเพิ่มมูลค่าของสินค้าโภคภัณฑ์)

นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยังมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับเป้าหมายที่ 10 (ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ) ซึ่งอยู่นอกเหนือเป้าหมาย SDGs ที่กระทรวงการคลังได้รับมอบหมายให้ร่วมรับผิดชอบ เนื่องจากเห็นว่า การรักษาเสถียรภาพของระบบการเงิน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดของเป้าประสงค์ที่ 10.5 (พัฒนากฎระเบียบและการติดตามตรวจสอบ ตลาดการเงิน และสถาบันการเงินของโลก และเสริมความแข็งแกร่งในการดำเนินการกฎระเบียบดังกล่าว) มีความหมายรวมถึงสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงการคลังด้วย

มาตรการและนโยบายที่สำคัญของกระทรวงการคลังในช่วงปี 2560-2561 ประกอบด้วย

1) การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Payment Master Plan) เพื่อพัฒนา ระบบการชำระเงินของประเทศไทยให้เข้าสู่ระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) อย่างครบวงจร โดยได้ดำเนินการตามแผนงานสำคัญ 5 โครงการ ดังนี้

โครงการที่ 1 พรอมเพย์ (PromptPay) เป็นทางเลือกใหม่เพื่อเพิ่มความสะดวกในการรับเงินและโอนเงิน โดยให้ประชาชนสามารถลงทะเบียนผูกเลขประจำตัวประชาชนหรือ

หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่กับบัญชีเงินฝากธนาคาร เพื่อใช้ในการรับโอนเงินแทนการใช้เลขที่บัญชีเงินฝากธนาคาร โดย ณ สิ้นปี 2561 มีผู้ลงทะเบียนพร้อมเพย์แล้ว จำนวน 46.5 ล้านเลขหมาย ปริมาณธุรกรรมทั้งสิ้น 1.1 พันล้านรายการ คิดเป็นมูลค่า 5.8 ล้านล้านบาท

โครงการที่ 2 การขยายการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงช่องทางการชำระเงินที่สะดวกและปลอดภัยด้วยการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยมีต้นทุนในการชำระเงินที่ต่ำลง ทั้งในส่วนของค่าธรรมเนียมของร้านค้าที่รับบัตรและเพิ่มการกระจายเครื่องรับบัตรหรือจุดรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน โดยได้เริ่มติดตั้งอุปกรณ์แก่หน่วยงานภาครัฐและร้านค้าแล้ว ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2560

โครงการที่ 3 ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการพัฒนาการจัดทำและนำส่งข้อมูลใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax Invoice) และใบรับอิเล็กทรอนิกส์ (e-Receipt) เพื่ออำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนของภาคเอกชน ซึ่งได้เปิดให้บริการแล้วตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2560 นอกจากนี้ กรมสรรพากรได้คืนเงินภาษีบุคคลธรรมดาด้วยพร้อมเพย์มาตั้งแต่เดือนมกราคม 2560

โครงการที่ 4 โครงการ e-Payment ภาครัฐ เป็นการบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคมและพัฒนาระบบการรับจ่ายเงินภาครัฐทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยส่งเสริมการรับจ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และให้มีฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับสวัสดิการของภาครัฐ ควบคู่กับการจ่ายเงินให้แก่ประชาชนโดยตรงผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะช่วยให้ภาครัฐสามารถจ่ายเงินช่วยเหลือและเงินสวัสดิการให้แก่ประชาชนได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง ลดความผิดพลาด ความซ้ำซ้อน และโอกาสการทุจริต โดยกรมบัญชีกลางได้ทยอยเพิ่มการจ่ายเงินสวัสดิการสังคมผ่านพร้อมเพย์อย่างต่อเนื่อง เช่น เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เงินช่วยเหลือเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เบี้ยความพิการและ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานครและพัทยา เป็นต้น และได้จ่ายเงินสวัสดิการสังคมด้วย บัตรสวัสดิการ ซึ่งได้เริ่มแจกจ่ายให้ผู้ลงทะเบียนตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ปี 2560 จำนวนทั้งสิ้น 11.4 ล้านราย โดย ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2561 มีผู้มีสิทธิมารับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐแล้ว จำนวน 11,103,785 ราย โดยได้จ่ายเงินผ่านบัตรสวัสดิการแล้ว จำนวนทั้งสิ้น 5.4 หมื่นล้านบาท

โครงการที่ 5 การให้ความรู้และส่งเสริมการใช้ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นโครงการเพื่อส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ประชาชนในการใช้บริการ National e-Payment โดยได้ออกมาตรการจูงใจให้ประชาชนและผู้ประกอบการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้เงินสดและเช็ค เช่น การจูงใจให้ใช้บัตรเดบิตทั้งในส่วนผู้ใช้บัตรและร้านค้าผ่านการลุ้นโชคเป็นระยะเวลา 1 ปี สำหรับการใช้จ่ายผ่านบัตรเดบิต ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2560–เดือนเมษายน 2561 ซึ่งได้ทำให้มีปริมาณบัตรเดบิตเพิ่มขึ้นจากประมาณ 52 ล้านใบ เป็น 62 ล้านใบ มีธุรกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และมีมูลค่าการใช้บัตรในช่วงที่จัดโครงการอยู่ที่ 148,975 ล้านบาท หรือคิดเป็นการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

2) การส่งเสริมให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (Public Private Partnership) โดยเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2560 คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (แผนยุทธศาสตร์ฯ) พ.ศ. 2560–2564 ที่ได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับ

บทบัญญัติว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) เพื่อใช้เป็นแนวนโยบายของภาครัฐที่ชัดเจนและแน่นอนในการกำหนดกิจการของรัฐที่สมควรและที่รัฐส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุนภายใต้กรอบระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วย 55 โครงการจะให้ภาคเอกชนสามารถมีส่วนร่วมในการลงทุนในกิจการของรัฐดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว ลดข้อจำกัดการลงทุนโดยงบประมาณและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชน

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2561 เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. .... ตามข้อเสนอของกระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นการปรับปรุงพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 ให้มีการกำหนดนโยบายของรัฐที่ชัดเจนและแน่นอนในการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ โดยมุ่งเน้นการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน และมีมาตรการส่งเสริมการร่วมลงทุนให้แก่โครงการร่วมลงทุนอย่างเหมาะสมภายใต้กรอบวินัยการเงินการคลัง และมุ่งเน้นการใช้ความเชี่ยวชาญและนวัตกรรมของเอกชน โดยคำนึงถึงความสำเร็จของโครงการร่วมลงทุน รวมทั้ง มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการจัดทำโครงการร่วมลงทุนที่กระชับ ชัดเจน เปิดเผย และตรวจสอบได้และสามารถสร้างแรงจูงใจให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น (พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 ได้มีผลบังคับใช้แล้ว เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2562)

3) การออกพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจและการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล มิให้มีการกระทำการใดในลักษณะที่เป็นการหลอกลวงประชาชนหรือที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรม และเพื่อรองรับการนำเทคโนโลยีมาทำให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยได้กำหนดหลักการและแนวทางสำหรับการกำกับดูแลการระดมทุนโดยการออกโทเคนดิจิทัลเพื่อเสนอขายต่อประชาชนและการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล กล่าวคือ ได้กำหนดให้ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล 3 ประเภท ได้แก่ การเป็นศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล การเป็นนายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล และการเป็นผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และการเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน (Initial Coin Offering: ICO) ต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. และการเสนอขาย ICO ต้องเสนอขายผ่านผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัล (ICO Portal) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัลหรือผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ประสงค์จะรับคริปโทเคอร์เรนซีเป็นการตอบแทน จะต้องรับคริปโทเคอร์เรนซีที่ผ่านการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือฝากไว้กับผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

4) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่นักลงทุนที่ลงทุนในวิสาหกิจเริ่มต้น (Angel Investor) โดยกระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 337 (พ.ศ. 2561) ตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร กำหนดให้ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา ที่ได้จ่ายเพื่อลงทุนหรือลงทุนในการจัดตั้งหรือเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (Startup) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม

2561 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2562 ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินจำนวนดังกล่าวตามที่จ่ายจริง แต่รวมกันทั้งหมด ไม่เกิน 100,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ โดยผู้มีเงินได้จะต้องถือหุ้นที่ลงทุนนั้นไว้นานไม่น้อยกว่า 2 ปีต่อเนื่องกันนับแต่วันที่ลงทุน และบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีเงินได้ได้จ่ายเงินเพื่อลงทุนหรือลงทุนนั้นจะต้องเป็นบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีทุนชำระแล้ว ในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและ การให้บริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท และเป็นกิจการที่ประกอบธุรกิจ ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยใช้เทคโนโลยีหลักเป็นฐานในกระบวนการผลิตและการให้บริการ ตามที่สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติกำหนด

5) มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รายใหม่ (SMEs/Startup) ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้น รัษฎากร (ฉบับที่ 658) พ.ศ. 2561 ซึ่งขยายเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับกำไรสุทธิ ของบริษัท เป็นระยะเวลา 5 รอบระยะเวลาบัญชี ให้ครอบคลุมผู้ประกอบการ SMEs/Startup ในอุตสาหกรรม เป้าหมาย⁴ และได้รับการรับรองจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ซึ่งมีทุนที่ ชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาทและมีรายได้จากการขายสินค้าและ การให้บริการไม่เกิน 30 ล้านบาท ที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2561

6) มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนกองทุนเพื่อการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 668) พ.ศ. 2561 ซึ่งได้กำหนดสิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่บุคคลธรรมดาและบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กองทุน สนับสนุนการวิจัย กองทุนเพื่อพัฒนาระบบมาตรวิทยาและกองทุนเพื่อพัฒนาระบบ สาธารณสุข โดยสามารถหักลดหย่อนและรายจ่ายได้เป็นจำนวน 2 เท่าของการบริจาค สำหรับการ บริจาคตั้งแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ (วันที่ 23 พฤศจิกายน 2561) ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และให้สามารถหักลดหย่อนและรายจ่ายได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง สำหรับการบริจาคตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป

3.2.3 ด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์ที่ 4 ของกระทรวงการคลัง (การลดความเหลื่อมล้ำทาง เศรษฐกิจและสังคม) พบว่า กลยุทธ์ที่ 4.1 การผลักดันมาตรการการเงินการคลังเพื่อปฏิรูป

⁴ อุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย (๑) อุตสาหกรรมอาหารและการเกษตร (๒) อุตสาหกรรมเพื่อประหยัด พลังงาน ผลิตภัณฑ์ทดแทน และพลังงานสะอาด (๓) อุตสาหกรรมฐานเทคโนโลยีชีวภาพ (๔) อุตสาหกรรม การแพทย์และสาธารณสุข (๕) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ (๖) อุตสาหกรรมวัสดุก้าวหน้า (๗) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องประดับ (๘) อุตสาหกรรม ยานยนต์และชิ้นส่วน (๙) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และบริการสารสนเทศ และ (๑๐) อุตสาหกรรมฐานการวิจัย พัฒนาและนวัตกรรม หรืออุตสาหกรรมใหม่

การกระจายรายได้ กลยุทธ์ที่ 4.2 การผลักดันมาตรการการเงินการคลังเพื่อถือครองทรัพย์สินที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ 4.3 การส่งเสริมและพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน กลยุทธ์ที่ 4.5 การยกระดับบริการทางการเงินฐานรากด้วยเทคโนโลยีทางการเงินสมัยใหม่ กลยุทธ์ที่ 4.7 การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 4.8 การจัดสวัสดิการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย กลยุทธ์ที่ 4.9 การเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาระบบบริหารจัดการค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ของภาครัฐเพื่อผู้สูงอายุ และกลยุทธ์ที่ 4.10 การพัฒนาช่องทางและผลิตภัณฑ์การออม มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับเป้าหมายของ SDGs ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 โดยพิจารณาจาก

1) เป้าประสงค์ที่ 1.3 (ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบาง ภายในปี 2573) ซึ่งมีตัวชี้วัด คือ ร้อยละของประชากรที่ได้รับความคุ้มครองตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคม จำแนกตามเพศ และแบ่งเป็น เด็ก ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย หญิงตั้งครรภ์/แม่ลูกอ่อน เหยื่อที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ผู้ยากจนและอยู่ในสถานะเปราะบาง

2) เป้าประสงค์ที่ 1.4 (ภายในปี 2573 สร้างหลักประกันว่าชายและหญิงทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจนและเปราะบาง มีสิทธิเท่าเทียมกันในทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน การเป็นเจ้าของและควบคุมเหนือที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบอื่น มรดกทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม และบริการทางการเงิน ซึ่งรวมถึงระบบการเงินระดับฐานราก (Microfinance)) ซึ่งมีตัวชี้วัด คือ สัดส่วนของประชากรอาศัยในครัวเรือนที่เข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน

3) เป้าประสงค์ที่ 1.a (สร้างหลักประกันว่าจะมีการระดมทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญจากแหล่งที่หลากหลาย รวมไปถึงการยกระดับความร่วมมือเพื่อการพัฒนา เพื่อที่จะจัดให้มีแนวทางที่เพียงพอและคาดเดาได้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ในการดำเนินงานตามแผนงานและนโยบายเพื่อยุติความยากจนในทุกมิติ) ที่มีตัวชี้วัด ได้แก่ สัดส่วนของทรัพยากรที่รัฐบาลได้จัดสรรโดยตรงให้กับแผนการลดความยากจน และสัดส่วนการใช้จ่ายของรัฐบาลรวมในเรื่องบริการที่สำคัญจำเป็น (การศึกษา, สุขภาพ และความคุ้มครองทางสังคม)

เป้าหมายที่ 9 โดยพิจารณาจากเป้าประสงค์ที่ 9.3 (เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยรวมถึงเครดิตในราคาที่สามารถจ่ายได้ให้แก่อุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดเล็ก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา และให้เพิ่มการผนวกกลุ่มเหล่านี้เข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าและตลาด)

เป้าหมายที่ 10 โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดของ

1) เป้าประสงค์ที่ 10.1 (ให้บรรลุอย่างต่อเนื่องและคงการเติบโตของรายได้ในกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่ยากจนที่สุดในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศภายในปี 2573) คือ อัตราการเติบโตของการใช้จ่ายในครัวเรือน หรือรายได้ต่อหัวในกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าร้อยละ 40 ต่อประชากรทั้งหมด

2) เป้าประสงค์ที่ 10.2 (ให้อำนาจและส่งเสริมความครอบคลุมด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองสำหรับทุกคน โดยไม่คำนึงถึงอายุ เพศ ความบกพร่องทางร่างกาย เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ แหล่งกำเนิด ศาสนา หรือสถานะทางเศรษฐกิจหรืออื่น ๆ ภายในปี 2573) คือ ส่วนแบ่งแรงงานต่อ GDP ประกอบไปด้วยค่าจ้าง และการให้ความคุ้มครองทางสังคม

3) เป้าประสงค์ที่ 10.5 คือ เสถียรภาพของระบบการเงิน

มาตรการและนโยบายที่สำคัญของกระทรวงการคลังในช่วงปี 2560-2561 ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ เช่น

1) โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ กระทรวงการคลังได้เปิดให้มีการลงทะเบียนประชาชนผู้มีรายได้น้อยและยากจน ในช่วงปี 2559-2560 ผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) คลังจังหวัด และสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีการแบ่งกลุ่มประชาชนที่มาลงทะเบียนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 100,000 บาทต่อปี และกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี โดยการดำเนินโครงการดังกล่าวแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย

ระยะแรก คือ การลงทะเบียนฯ พร้อมกับแจกบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งคล้ายกับ e-Wallet ใช้ในการจับจ่ายใช้สอย โดยรัฐบาลจะโอนเงินเบี้ยเลี้ยงและเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าบัตรสวัสดิการฯ โดยตรง

ระยะที่สอง คือ การฝึกทักษะอาชีพให้กับผู้มีรายได้น้อย และการสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ระยะที่สาม คือ การประมวลข้อมูล (Big Data) เพื่อพิจารณาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

2) มาตรการชดเชยเงินให้แก่ผู้มีรายได้น้อยผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 โดยใช้ข้อมูลจากจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้มีรายได้น้อยได้ชำระจากราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น สินค้าเพื่อการศึกษา และวัตถุดิบ เพื่อการเกษตรจากร้านธงฟ้าประชารัฐผ่านเครื่องรับชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Capture: EDC) ที่มีการเชื่อมต่อระบบเครื่องบันทึกการเก็บเงิน (Point of Sale) ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2561-30 เมษายน 2562 โดยมาตรการนี้จะจ่ายจากเงินกองทุนประชารัฐ เพื่อเศรษฐกิจฐานราก จำนวนทั้งสิ้น 5,000 ล้านบาท

3) มาตรการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนรายย่อย (สินเชื่อ Nano-Finance) โดยเปิดโอกาสให้นิติบุคคลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดสามารถให้สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพแก่บุคคลธรรมดาในวงเงินไม่เกิน 100,000 บาทต่อราย และคิดอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้มากขึ้น โดยตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2558-24 กันยายน 2561 มี 24 บริษัทและสถาบันการเงิน 1 แห่ง ที่เปิดให้บริการสินเชื่อ Nano-Finance และมีการให้สินเชื่อและจำนวน 943,803 ราย เป็นวงเงินรวม 17,000.38 ล้านบาท (วงเงินเฉลี่ย 20,946 บาทต่อราย)

4) มาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนให้นายจ้างจ้างงานผู้สูงอายุ รัฐบาลได้มีมาตรการส่งเสริมให้นายจ้างมีการจ้างงานผู้สูงอายุ โดยมีการตราพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 639) พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 2 มีนาคม 2560 กำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หักจ่ายได้ 2 เท่าของรายจ่ายประเภทเงินเดือนและค่าจ้างสำหรับการจ้างบุคลากรผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป) ซึ่งมีอัตราค่าจ้างไม่เกิน 15,000 บาทต่อคนต่อเดือน โดยนายจ้างสามารถขอใช้สิทธิได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด

5) มาตรการลดภาระหนี้เพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้เกษตรกรรายย่อย ประกอบด้วย (ก) โครงการขยายเวลาชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรที่เป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อบรรเทาและลดภาระหนี้สินของเกษตรกรและฟื้นฟูการประกอบอาชีพ โดยจะได้รับสิทธิในการขยายเวลาการชำระหนี้เงินกู้เป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2561 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2564 ตามความสมัครใจ นอกจากนี้ เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับ การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อเพิ่มศักยภาพการประกอบอาชีพ สินเชื่อเพื่อปรับโครงสร้างการผลิต หรือ สินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินและจัดหาปัจจัยการผลิตได้ รวมทั้ง ธ.ก.ส. จะส่งเสริมการออมเงิน ที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการด้วย และ (ข) โครงการลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่เกษตรกร รายย่อย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากภาระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นและเพื่อลดต้นทุนในการประกอบ อาชีพ โดยจะได้ลดดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับเงินกู้ที่ไม่เกิน 300,000 บาท เป็นระยะเวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2561 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2562 ซึ่งรัฐบาลจะชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้แทนเกษตรกร ลูกค้า ธ.ก.ส. ให้กับ ธ.ก.ส. ในอัตราร้อยละ 2.50 ต่อปี และ ธ.ก.ส. รับภาระดอกเบี้ยเงินกู้แทน เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในอัตราร้อยละ 0.50 ต่อปี

ทั้งนี้ กระทรวงการคลังยังมีอีกมาตรการหนึ่งที่สำคัญในด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม คือ กระทรวงการคลังได้ผลักดันการดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุน การออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 เพื่อให้มีการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) จนเป็นผลสำเร็จ สามารถเปิดรับสมัครสมาชิกได้ในวันที่ 20 สิงหาคม 2558 โดยเป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังสำหรับแรงงานนอกระบบ เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของ สมาชิกและเป็นหลักประกันการให้ประโยชน์ตอบแทนเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ โดยมีการกำหนดจำนวน เงินที่ส่งเข้ากองทุนที่แน่นอน (Defined Contribution) และมีการแยกบัญชีเงินออมเป็นรายบุคคล และให้ประโยชน์ตอบแทนในรูปบำนาญ ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเงินที่ส่งเข้ากองทุนและ ผลตอบแทนจากการลงทุน อย่างไรก็ตาม หากสมาชิก กอช. มีเงินออมน้อยจะได้รับประโยชน์ตอบแทน เป็นเงินดำรงชีพ ซึ่งจะทยอยจ่ายเป็นรายเดือนจนกว่าเงินในบัญชีจะหมด โดยมีวิธีการออมและสิทธิ การได้รับเงินสมทบจากรัฐตามช่วงอายุ ดังนี้

ตารางที่ 3 วิธีการออมและสิทธิการได้รับเงินสมทบจากรัฐตามช่วงอายุ

อายุสมาชิก	เงินสะสมของสมาชิก	เงินสมทบจากรัฐบาล
15-30 ปี	ขั้นต่ำ 50 บาทรวมกันตลอด ทั้งปีไม่เกิน 13,200 บาท	50% ของเงินสะสม แต่ไม่เกินปีละ 600 บาท
>30-50 ปี		80% ของเงินสะสม แต่ไม่เกินปีละ 960 บาท
>50 ปีขึ้นไป		100% ของเงินสะสม แต่ไม่เกินปีละ 1,200 บาท

จากข้อมูล ณ เมษายน 2562 กอช. มีสมาชิกสุทธิ 756,514 ราย และมีจำนวน เงินกองทุนประมาณ 5,623 ล้านบาท

3.2.4 ด้านการเงินการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

สำหรับประเด็นด้านการเงินการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อมตามยุทธศาสตร์ที่ 5 ของกระทรวงการคลัง พบว่า กลยุทธ์ที่ 5.1 ซึ่งครอบคลุมการส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยใช้มาตรการการเงินการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับทุกเป้าหมายของ SDGs เนื่องจากเห็นว่า เศรษฐกิจสีเขียวเป็นหนึ่งในประเด็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การบรรลุ SDGs จึงได้มีการอ้างอิงในทุกเป้าหมาย โดยจะเห็นได้จากข้อมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ที่ 66/288 เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2555 ซึ่งรับรองเอกสาร The future we want มีการกล่าวถึงความสำคัญของเศรษฐกิจสีเขียวต่อการบรรลุ SDGs และได้เน้นย้ำถึงการดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสีเขียวว่า นโยบายดังกล่าวควรช่วยยุติความยากจน ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (Sustained Economic Development) สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Inclusion) พัฒนาสวัสดิการ และสร้างโอกาสการจ้างงานให้กับทุกคน โดยจะต้องรักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศของโลก

มาตรการและนโยบายที่สำคัญของกระทรวงการคลังในช่วงปี 2560–2561 ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ คือ การใช้ภาษีสรรพสามิตเป็นหลักในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีการเก็บภาษีเพื่อควบคุมการผลิตสินค้าที่ก่อมลพิษ รวมถึงเป็นภาษีที่สร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการผลิตในการนำกระบวนการผลิตเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ผลิตสินค้าที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษหรือลดมลพิษ ซึ่งจะประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม เช่น

1) การลดภาษีสรรพสามิตเพื่อส่งเสริมการผลิตยานยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าในประเทศไทย ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ลดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 138) ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2560 ที่ได้กำหนดให้ (ก) รถยนต์นั่งกึ่งบรรทุก (Pick-up Passenger Vehicle: PPV) ที่มีความจุกระบอกสูบไม่เกิน 3,250 ลูกบาศก์เซนติเมตร (ลบ.ซม.) และเป็นรถยนต์แบบผสมที่ใช้พลังงานเชื้อเพลิงและไฟฟ้า (Hybrid Electric Vehicle) ซึ่งปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไม่เกิน 175 กรัม/กิโลเมตร ได้รับการลดอัตราภาษีสรรพสามิตลงเหลือร้อยละ 23 (ข) รถยนต์นั่งที่มีกระบะ (Double Cab) ที่มีความจุกระบอกสูบไม่เกิน 3,250 ลบ.ซม. และ เป็นรถยนต์แบบไฮบริด (Hybrid Electric Vehicle) ได้รับการลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละ 10 (ค) ให้รถยนต์นั่งแบบไฮบริดที่มีความจุกระบอกสูบไม่เกิน 3,000 ลบ.ซม. ได้รับการลดอัตราภาษีสรรพสามิตลงกึ่งหนึ่งของอัตราภาษีที่ได้รับการลดอัตราภาษีสรรพสามิตตามบัญชีท้ายประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องลดอัตราและยกเว้นภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 27) (ง) ให้รถยนต์นั่งแบบพลังงานไฟฟ้า (PPV) ได้รับการลดอัตราภาษีสรรพสามิตลงเหลือร้อยละ 2 ทั้งนี้ จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่กรมสรรพสามิตกำหนด

2) มาตรการด้านภาษีเพื่อสนับสนุนน้ำมันดีเซล B20 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2561 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 4) ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยกรมสรรพสามิตได้กำหนดอัตราภาษีน้ำมันดีเซล B20 อยู่ที่ 5.152 บาท/ลิตร ตามมติคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2561 และ 8 มิถุนายน 2561 ซึ่งเห็นชอบ (1) แนวทางการส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซล B20 (2) อัตราภาษีสรรพสามิต B20 ที่ 5.152 บาท/ลิตร เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และปรับอัตราภาษีน้ำมันดีเซล B7 จาก 5.850 บาท/ลิตร เป็น 5.980 บาท/ลิตร โดยกระทรวงพลังงานจะใช้กองทุนน้ำมัน

สนับสนุนส่วนต่างเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลมาตรการภาษีสรรพสามิตเพื่อสนับสนุนน้ำมันดีเซล B20 มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นกลไกในการส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซลที่มีส่วนผสมของไบโอดีเซลให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนค่าบริการขนส่ง และค่าโดยสารสาธารณะ รวมทั้ง เป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันอีกทางหนึ่ง

3.3 สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน พบว่า ยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปโครงสร้างรายได้และการสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของกระทรวงการคลังจะส่งผลกระทบต่อความต้องการสินค้าและบริการของผู้บริโภค แต่การที่กระทรวงการคลังจะนำรายได้ที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นดังกล่าวไปใช้ในการส่งเสริมศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำ ผ่านการใช้มาตรการต่าง ๆ จะทำให้ธุรกิจมีทรัพยากรเพียงพอต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ยกกระดับคุณภาพของสินค้าและบริการ และสร้างนวัตกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดได้ดียิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักของกระทรวงการคลัง พบว่า หากกระทรวงการคลังสามารถดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นผลสำเร็จ จะทำให้ในระยะยาวความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยจะลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ กับ SDGs พร้อมมาตรการและนโยบายที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปความเชื่อมโยงและสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังกับ SDGs และมาตรการและนโยบายที่เกี่ยวข้องของกระทรวงการคลังในช่วงปี 2560–2561

ความเชื่อมโยงและสอดคล้อง	ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ	เป้าหมาย SDGs	มาตรการ/นโยบายที่เกี่ยวข้อง
ความมั่นคงทางการคลัง	ยุทธศาสตร์ที่ 1	เป้าหมายที่ 17	(1) มาตรการป้องกันการกำหนดราคาโอนระหว่างบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีความสัมพันธ์ (Transfer Pricing) (2) การจัดเก็บภาษีจากการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (3) การปรับปรุงกฎหมายภาษีสรรพสามิตและศุลกากร
การสนับสนุนศักยภาพและความสามารถ	ยุทธศาสตร์ที่ 2	เป้าหมายที่ 8 เป้าหมายที่ 9 เป้าหมายที่ 10	(1) การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์

ความเชื่อมโยง และสอดคล้อง	ยุทธศาสตร์ กระทรวงการคลังฯ	เป้าหมาย SDGs	มาตรการ/นโยบายที่เกี่ยวข้อง
ในการแข่งขัน			แห่งชาติ (National e-Payment Master Plan) (2) การส่งเสริมให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (Public Private Partnership) (3) การออกพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 (4) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่นักลงทุนที่ลงทุนในวิสาหกิจเริ่มต้น (Angel Investor) (5) มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs/Startup (6) มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนกองทุนเพื่อการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม
การลด ความเหลื่อมล้ำ ทางเศรษฐกิจและ สังคม	ยุทธศาสตร์ที่ 4	เป้าหมายที่ 1 เป้าหมายที่ 9 เป้าหมายที่ 10	(1) โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ (2) มาตรการชดเชยเงินให้แก่ผู้มีรายได้น้อยผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (3) มาตรการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนรายย่อย (สินเชื่อ Nano-Finance) (4) มาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนให้นายจ้างจ้างงานผู้สูงอายุ (5) มาตรการลดภาระหนี้เพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้เกษตรกรรายย่อย (6) การจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) (พ.ร.บ. 2558)
การเงินการคลัง เพื่อสิ่งแวดล้อม	ยุทธศาสตร์ที่ 5	ทุกเป้าหมาย	(1) การลดภาษีสรรพสามิตเพื่อส่งเสริมการผลิตยานยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าในประเทศไทย (2) มาตรการด้านภาษีเพื่อสนับสนุนน้ำมันดีเซล B20

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

รายงานฉบับนี้ได้ศึกษาความเชื่อมโยงและสอดคล้องของยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังกับ SDGs โดยพบว่า หากพิจารณาเป้าหมาย SDGs โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับเป้าหมายที่กระทรวงการคลังได้รับมอบหมายจาก กพย. ให้เป็นหน่วยหลักหรือหน่วยงานสนับสนุน จำนวนทั้งสิ้น 4 เป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน และเป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน กับยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ พบว่า ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังฯ ที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงในระดับสูงกับเป้าหมาย SDGs ดังกล่าว ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความมั่นคงทางการคลัง ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน และยุทธศาสตร์ที่ 4 การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

นอกจากนี้ เห็นว่า ยุทธศาสตร์ที่ 5 การคลังการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม มีความเกี่ยวข้องกับ SDGs ในภาพรวม เนื่องจากประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมถือเป็นหนึ่งในประเด็นพื้นฐานสำคัญของ SDGs ที่ประเทศสมาชิกจะต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการในทุกเป้าหมาย

สำหรับการศึกษานโยบายและมาตรการที่สำคัญของกระทรวงการคลังในช่วง ปี 2560–2561 พบว่า กระทรวงการคลังได้ดำเนินนโยบายที่ช่วยสนับสนุนการบรรลุ SDGs ของประเทศไทยในทุกประเด็นข้างต้น ผ่านการดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงกฎหมายภาษีสรรพสามิตและศุลกากร การดำเนินการตาม National e-Payment Master Plan การส่งเสริมให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ การออกพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ Angel Investor การสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ และการส่งเสริมการผลิตยานยนต์ ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า เป็นต้น แม้ว่านโยบายและมาตรการต่าง ๆ ดังกล่าวจะมีได้ดำเนินการโดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมาย SDGs เป็นสำคัญ แต่เป็นการดำเนินการเพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อเสถียรภาพในการเติบโตในระยะยาว

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กระทรวงการคลังได้ดำเนินมาตรการและนโยบายที่ช่วยสนับสนุนการบรรลุ SDGs ของประเทศไทย โดยเฉพาะในเป้าหมายต่าง ๆ ที่กระทรวงการคลังได้รับมอบหมายให้ร่วมเป็น

หน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน จนมีส่วนทำให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่ 1 ที่ดำเนินการได้ตามเป้าหมายเต็ม 100 คะแนน ตามรายงาน Sustainable Development Report 2019 แม้ว่ามาตรการและนโยบายต่าง ๆ ดังกล่าวจะมีได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุ SDGs แต่เป็นการดำเนินการเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาของประชาชนเป็นหลัก

อย่างไรก็ดี เห็นว่า บางมาตรการหรือนโยบายดังกล่าวยังไม่ได้ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการของรัฐ ซึ่งพบปัญหาสำคัญในการดำเนินโครงการฯ ปี 2560 และ 2561 คือ “จนจริงแต่ไม่มีบัตร” และ “จนไม่จริงแต่มีบัตร” โดยเกิดจากการกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการฯ ที่ไม่ครอบคลุมเพียงพอ แม้ว่าจะมีมาตรการตรวจสอบความถูกต้องข้อมูลที่ได้รับจากผู้ยื่นขอเข้าร่วมโครงการฯ แล้วก็ตาม และอีกกรณีหนึ่ง คือ การออกมาตรการเพื่อส่งเสริม SMEs/Startup ซึ่งพบว่า มีจำนวนผู้ขอใช้สิทธิในการยกเว้นภาษีเงินได้กับกรมสรรพากรเพียง 111 ราย (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2561) โดยเป็นผลมาจากขั้นตอนการขอรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีดังกล่าวที่มีความซับซ้อน และมุ่งเน้นเฉพาะ SMEs/Startup ที่ประกอบกิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมาย 10 อุตสาหกรรม และต้องได้รับการรับรองจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติเท่านั้น ในขณะที่ SMEs/Startup มีการประกอบกิจการที่หลากหลาย ทำให้หลายกิจการไม่เข้าข่ายที่จะได้รับการสนับสนุนตามมาตรการนี้

การพิจารณาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับเป้าหมาย SDGs ทั้ง 4 เป้าหมายข้างต้น ได้นำความท้าทายต่าง ๆ ของเศรษฐกิจไทยในช่วง 20 ปีข้างหน้า และปัญหาที่พบในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาด้วย โดยเห็นว่า กระทรวงการคลังควรให้ความสำคัญมากขึ้นกับมาตรการการเงินการคลังที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากที่ผ่านมา จะใช้เพียงการปรับลดภาษีสรรพสามิตของสินค้าบางรายการเท่านั้น ไม่ได้สร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ควรปรับปรุงมาตรการหรือนโยบายที่รองรับสังคมสูงวัย และลดความเหลื่อมล้ำ ให้รัดกุมและมีเอกภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงขอเสนอแนะนโยบายและมาตรการของกระทรวงการคลังที่ควรดำเนินการในระยะต่อไป เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุ SDGs ประกอบด้วย

1) การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แม้ว่ากระทรวงการคลังจะได้ดำเนินการมาตรการทางภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เพื่อสนับสนุนการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมแล้วหลายรายการ แต่เห็นว่า ยังไม่ได้ให้ความสำคัญในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการยอมรับเป็นการทั่วไป คือ ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย⁵ (Polluter Pays Principle) และการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต⁶ (Extended Producer Responsibility) มาใช้อย่างจริงจัง เพื่อสร้างความตระหนักรู้และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งสร้างการมี

⁵ หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย คือ การนำต้นทุนในการก่อมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Costs) มารวมเป็นต้นทุนการผลิต ซึ่งจะทำให้ต้นทุนและราคาสินค้าและบริการดังกล่าวสูงขึ้น และทำให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนอันจะเป็นผลดีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม

⁶ การขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต คือ การที่ผู้ผลิตมีความรับผิดชอบเพิ่มเติมด้านสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมตลอดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตจนถึงการจัดการผลิตภัณฑ์นั้นเมื่อหมดอายุใช้งาน

ส่วนร่วมจากการที่ภาครัฐนำรายได้ที่จัดเก็บได้จากมาตรการดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่อไป โดยในการศึกษานี้ ขอนำเสนอแนวทางเบื้องต้นในการเก็บภาษีจากผู้ใช้น้ำตามประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษ⁷ ได้แก่

ประเภทที่ 1 คือ อาคารที่พักอาศัย

ประเภทที่ 2 ประกอบด้วย หน่วยราชการ มูลนิธิ สถานพยาบาล โรงเรียน และสถานที่ประกอบธุรกิจขนาดเล็กที่มีใช้โรงงาน

ประเภทที่ 3 ได้แก่ โรงแรม โรงงาน และสถานที่ประกอบธุรกิจขนาดใหญ่

สำหรับการจัดเก็บภาษีดังกล่าว ควรมอบหมายให้ผู้ให้บริการน้ำประปา น้ำบาดาล และน้ำจากแหล่งอื่น ๆ เป็นผู้ดำเนินการ โดยจัดเก็บเป็นรายเดือนและให้ชำระพร้อมกับการชำระค่าบริการสำหรับผู้ใช้น้ำในอัตราที่ต่างกันขึ้นอยู่กับประเภทของผู้ใช้ โดยให้นำรายได้จากการเก็บภาษีดังกล่าว ส่วนหนึ่งให้นำเข้าสมทบในกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และอีกส่วนหนึ่งให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวมของพื้นที่ใช้น้ำแต่ละพื้นที่

2) มาตรการรองรับสังคมสูงวัย เนื่องจากประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างเต็มรูปแบบในปี 2564 กระทรวงการคลังจึงควรออกมาตรการเพื่อดูแลผู้สูงอายุในสังคมที่จะมีเพิ่มขึ้น ในขณะที่กำลังคนในวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ก่อให้เกิดภาวะขาดแคลนแรงงาน ส่งผลต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าที่ผ่านมากระทรวงการคลังจะได้ดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับสังคมสูงวัยแล้ว เช่น การจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ การจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับภาคเอกชน มาตรการส่งเสริมการมีบุตร และมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ เป็นต้น แต่เนื่องจากปัจจุบันระบบบำนาญบำนาญของไทย ซึ่งประกอบด้วย บำนาญข้าราชการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (รัฐให้ฝ่ายเดียว) กองทุนประกันสังคม กองทุนบำนาญข้าราชการ กองทุนสงเคราะห์ครูเอกชน (การออมภาคบังคับ) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนประกันสังคม กองทุนการออมแห่งชาติ และผลิตภัณฑ์การออมอื่น ๆ เช่น ประกันชีวิต และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund: RMF) (การออมภาคสมัครใจ) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหลายหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย และแต่ละหน่วยงานได้กำหนดนโยบายแยกต่างหากจากกัน จึงทำให้นโยบายกำกับและส่งเสริมระบบหลักประกันทางสังคมกรณีชราภาพในภาพรวมไม่เป็นเอกภาพ และทำให้การใช้งบประมาณของภาครัฐไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงขอเสนอให้มีการบูรณาการระบบบำนาญบำนาญในภาพรวม โดยจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายบำนาญบำนาญแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและทิศทางของระบบบำนาญบำนาญในระดับประเทศ เพื่อเชื่อมประสานนโยบายของกองทุนการออม

⁷ ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษอ้างอิงจากประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสียของระบบบำบัดน้ำเสียรวมเทศบาลแม่สอด จังหวัดตาก เทศบาลตำบลหัวขวาง จังหวัดมหาสารคาม เทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเทศบาลเมืองปาดอง จังหวัดภูเก็ต ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2553

เพื่อการชราภาพทุกกองทุน ใช้ฐานข้อมูลร่วมกันสำหรับการกำกับตรวจสอบ และการย้ายงานของแรงงาน เพื่อให้การออกกฎหมาย กฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พร้อมกันนี้ เพื่อให้การดำเนินมาตรการรองรับสังคมสูงวัยมีประสิทธิภาพและลดภาระการคลังในระยะยาว กระทรวงการคลังควรหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการบูรณาการมาตรการต่าง ๆ เช่น การขยายเวลาเกษียณทั้งประเทศ โดยสำหรับข้าราชการ ให้ขยายอายุเกษียณราชการจาก 60 เป็น 63 ปี โดยแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2539 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ให้องค์กรส่วนท้องถิ่นพิจารณาว่าควรขยายอายุเกษียณหรือไม่ การขยายอายุการจ้างงานจึงอาจเชื่อมโยงกับการขยายอายุการได้รับสิทธิกรณีบำนาญชราภาพจากกองทุนประกันสังคม จากปัจจุบันที่กำหนดไว้ที่อายุ 55 ปี เป็นอายุ 60 ปี เพื่อจูงใจให้ลูกจ้างอยู่ในระบบนานขึ้น

3) การลดความเหลื่อมล้ำ ควรเน้นให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและสุขภาพ พลานามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน ชีวิตครอบครัว สภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการที่ดี รวมทั้งมีรายได้และการกระจายรายได้ที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเสริมสร้างโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคม (Social Safety Nets) สำหรับผู้ด้อยโอกาสและคนยากจน โดยเห็นควรปรับปรุงเกณฑ์การพิจารณาเข้าร่วมโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการของรัฐให้มีความละเอียดและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น กล่าวคือ เปลี่ยนจากการประเมินคุณสมบัติรายบุคคลเป็นการประเมินคุณสมบัติรายครอบครัว มีการตรวจสอบการครอบครองทรัพย์สินและข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น มูลค่าปัจจุบันของทรัพย์สินที่ถือครอง การครอบครองหรือถือกรรมสิทธิ์รถ และข้อมูลการขออนุญาตเดินทางและประวัติการเดินทางไปต่างประเทศ เป็นต้น พร้อมกับนำค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขโรค และการเคลื่อนไหวของบัญชีธนาคารมาประกอบการพิจารณาด้วย เพื่อจะได้ทราบถึงฐานะความเป็นอยู่ ที่แท้จริงของผู้เข้าร่วมโครงการฯ

นอกจากนี้ กระทรวงการคลังควรใช้ประโยชน์จาก Big Data เพื่อให้สามารถพิจารณากำหนดมาตรการและนโยบายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการเข้าถึงการศึกษา โดยเฉพาะบุตรที่อยู่ในวัยเรียนของผู้มีรายได้น้อย ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว และเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลาง โดยอาจนำฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยที่เข้าร่วมในโครงการฯ ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 14,549,559 คน (ข้อมูลจากการลงทะเบียนโครงการฯ ปี 2560 และ 2561 โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) มาประกอบการพิจารณา และใช้มาตรการการเงินการคลังในการสนับสนุนการศึกษา สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนร่วมสนับสนุน เพื่อพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ เช่น การเพิ่มค่าลดหย่อนภาษี และการใช้เงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตรผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น

ในขณะเดียวกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากการผลักดันมาตรการและนโยบายเพื่อปฏิรูปการกระจายรายได้และการถือครองทรัพย์สินที่เป็นธรรมและ

มีประสิทธิภาพแล้ว กระทรวงการคลังควรสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการมีทักษะ ซึ่งจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและหลุดพ้นจากกับดักความยากจน โดยควรมีมาตรการการเงินการคลังเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงาน เช่น การเพิ่มค่าลดหย่อนภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการกำหนดอัตราเงินเบี่ยเลี้ยงของผู้มีรายได้น้อยที่เข้าร่วมโครงการฯ แบบหลายอัตราขึ้นอยู่กับทักษะและฝีมือของแต่ละราย พร้อมทั้งมีมาตรการสนับสนุนให้ภาคการผลิตเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว เพื่อให้แรงงานมีทักษะและฝีมือตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง

4.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

ในการดำเนินการมาตรการและนโยบายต่าง ๆ ข้างต้น กระทรวงการคลังควรเน้นการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ มากขึ้น และมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อมิให้เกิดการทับซ้อนในการดำเนินมาตรการและนโยบายดังกล่าว ดังนี้

1) การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมควรประสานการดำเนินการร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) กระทรวงการคลังควรเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายบำนาญแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหรือเลขาธิการนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และมีองค์ประกอบคณะกรรมการจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคม ร่วมเป็นองค์ประกอบ

3) สำหรับการขยายอายุเกษียณราชการเป็นมาตรการรองรับสังคมสูงอายุ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงาน ก.พ. กระทรวงการคลัง และสำนักงานประกันสังคม

4) การปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์การประเมินผู้มีรายได้น้อยจะต้องอาศัยการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลสำมะโนประชากรจากกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ประวัติการทำหนังสือเดินทางจากกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ประวัติการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อมูลการครอบครองหรือถือกรรมสิทธิ์รถจากกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม ข้อมูล ค่าสาธารณูปโภคจากรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลการเคลื่อนไหวของบัญชีธนาคารจากธนาคารพาณิชย์ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ ในการดำเนินการฝึกทักษะอาชีพตามโครงการลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ ให้แก่ผู้มีรายได้น้อย กระทรวงการคลังควรร่วมกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงแรงงาน รวมทั้ง ขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชน เพื่อจะได้จัดการฝึกทักษะอาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดอย่างแท้จริงและทันเวลา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ดิเรก วัฒนา. การใช้เครื่องมือทางการคลังในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน. 2562.
- ชูลีพร บุญยมาลิก และทศพร ศิริสัมพันธ์. รายงานการประชุมคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ครั้งที่ 1/2561. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561.
- ราชกิจจานุเบกษา. ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) [ออนไลน์]. 31 ตุลาคม 2561. แหล่งที่มา: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF 1 [4 มิถุนายน 2562].
- ราชกิจจานุเบกษา. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) [ออนไลน์]. 18 เมษายน 2562. แหล่งที่มา: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/051/T_0001.PDF [4 มิถุนายน 2562].
- พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545. [ออนไลน์]. 2 ตุลาคม 2545. แหล่งที่มา: https://library2.parliament.go.th/library/content_law/27.pdf [4 กรกฎาคม 2562].
- กฎกระทรวงว่าด้วยกลุ่มภารกิจ พ.ศ. 2545. [ออนไลน์]. 9 ตุลาคม 2545. แหล่งที่มา: <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER29/DRAWER053/GENERAL/DAT A0000/00000019.PDF> [4 กรกฎาคม 2562].
- กระทรวงการคลัง. ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา: <https://www1.mof.go.th/home/plan/MOFStrategy2560-79.pdf> [10 มิถุนายน 2562].
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/> [10 มิถุนายน 2562].
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สถิติความยากจนและการกระจายรายได้ [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <http://social.nesdb.go.th/SocialStat/> [12 มิถุนายน 2562].
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สศช. กับการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน [ออนไลน์]. 2559. แหล่งที่มา: <http://sdgs.nesdb.go.th/> [10 มิถุนายน 2562].
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนยุทธศาสตร์ชาติ [ออนไลน์]. 2019. แหล่งที่มา: <http://nscr.nesdb.go.th> [12 มิถุนายน 2562].
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. รายงานประจำปีงบประมาณ 2560–2561

- สถิติทางการ ประเทศไทย. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: <http://osthailand.nic.go.th/component/content/article/118-sdgs/280-เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน-sustainable-development-goals-sdgs.html> [9 มิถุนายน 2562].
- United Nations Thailand. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <https://www.un.or.th/globalgoals/th/the-goals/> [1 มิถุนายน 2562].
- ระบบเศรษฐกิจในโลกปัจจุบัน. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://somchai4359.blogspot.com/> [14 มิถุนายน 2562].
- SDGs Index 2018 ชีโลกเสี่ยงไม่เข้าเป้าหมายปี 2030-ไทยดีขึ้นหลายข้อแต่ยังห่างเป้า. [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <https://thaipublica.org/2018/07/thailand-sdgs-index/> [3 กรกฎาคม 2562].
- เปิดรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน “SDG Index” ระบุไทยจัดความยากจนได้สำเร็จ แนวโน้มคืบหน้าอีก 6 เป้าหมาย [ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา: <https://thaipublica.org/2019/07/thailand-sdg-index-progress-ranking/> [3 กรกฎาคม 2562].
- รู้จักกับหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR). [ออนไลน์]. 2552. แหล่งที่มา: http://www.thailandindustry.com/indust_newweb/articles_preview.php?cid=8536 [15 กรกฎาคม 2562].
- มิ่งสรรพ ขาวสอาด และกอบกุล ราชะนาคร (2552). หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP). [ออนไลน์]. 2559. แหล่งที่มา: <https://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom21/05-01-01.html> [15 กรกฎาคม 2562].
- รายงานประจำปีงบประมาณ 2560-2561. กระทรวงการคลัง.

ภาษาอังกฤษ

- CAFOD. How can a green economy power the SDGs? [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <https://www.greeneconomycoalition.org/assets/reports/External-Reports/Green-Economy-and-SDGs-CAFOD-March-2017.pdf> [8 มิถุนายน 2562].
- Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. SDG Index and Dashboards Report 2018. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN), 2018.
- Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. Sustainable Development Report 2019. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN), 2019.
- UBC Wiki. The Circular Flow Diagram. [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา: https://wiki.ubc.ca/The_Circular_Flow_Diagram [6 มิถุนายน 2562].

United Nations. A/RES/66/288 Resolution Adopted by the General Assembly on 27 July 2012. The future we want. [ออนไลน์]. 2553. แหล่งที่มา: <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/greenecomony/decisions> [15 มิถุนายน 2562].

Porter's Diamond Model: Why Some Nations Are Competitive and Others Are Not [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <https://www.business-to-you.com/porter-diamond-model/> [15 มิถุนายน 2562].

Introduction to the Circular Flow of Economic Activity [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.economicdiscussion.net/circular-flow/the-circular-flow-of-economic-activity/18159> [15 มิถุนายน 2562].

Wikipedia contributors. Gini coefficient [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: https://en.wikipedia.org/wiki/Gini_coefficient [1 กรกฎาคม 2562].

ภาคผนวก

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของ SDGs

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
1. ความมั่นคง ทางการคลัง	1.3 การปฏิรูปโครงสร้างรายได้ ประกอบด้วย รายได้ภาษี และรายได้ที่ไม่ใช่ภาษี โดยการ ปรับอัตราภาษี และขยายฐาน ภาษีที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ให้ครอบคลุมทุกฐานภาษี รวมถึงการเพิ่มแหล่งรายได้ ใหม่	เป้าหมายที่ 17 (เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพ หุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก สำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน)	17.1 เสริมความแข็งแกร่งของการระดม ทรัพยากรภายใน ประเทศ โดยรวมถึงผ่าน ทางการสนับสนุนระหว่างประเทศไปยัง ประเทศกำลังพัฒนา เพื่อพัฒนาขีด ความสามารถภายในประเทศในการเก็บ ภาษีและรายได้อื่น ๆ ของรัฐ	17.1.1 รายได้รัฐบาลรวม คิดเป็น ร้อยละของ GDP จำแนกตาม แหล่งที่มาของรายได้ 17.1.2 สัดส่วนงบประมาณ ภายในประเทศที่จัดสรรจากภาษี ภายในประเทศ
	1.4 การเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารจัดเก็บภาษีให้ สะดวก ประหยัด รวดเร็ว เข้าถึงได้ง่าย (Easy Access) และการลดต้นทุนการบริหาร การจัดเก็บ	เป้าหมายที่ 17 (เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพ หุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก สำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน)	17.1 เสริมความแข็งแกร่งของการระดม ทรัพยากรภายในประเทศ โดยรวมถึงผ่าน ทางการสนับสนุนระหว่างประเทศไปยัง ประเทศกำลังพัฒนา เพื่อพัฒนาขีด ความสามารถภายในประเทศในการเก็บ ภาษีและรายได้อื่น ๆ ของรัฐ	17.1.1 รายได้รัฐบาลรวมคิดเป็น ร้อยละของ GDP จำแนกตาม แหล่งที่มาของรายได้ 17.1.2 สัดส่วนงบประมาณ ภายในประเทศที่จัดสรรจากภาษี ภายในประเทศ
	1.5 การปรับปรุง ประสิทธิภาพการบริหาร จัดการทรัพย์สินของรัฐ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการ	เป้าหมายที่ 17 (เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพ หุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก สำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน)	17.1 เสริมความแข็งแกร่งของการระดม ทรัพยากรภายในประเทศ โดยรวมถึงผ่าน ทางการสนับสนุนระหว่างประเทศไปยัง ประเทศกำลังพัฒนา เพื่อพัฒนาขีด	17.1.1 รายได้รัฐบาลรวมคิดเป็น ร้อยละของ GDP จำแนกตาม แหล่งที่มาของรายได้

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
	พัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม		ความสามารถภายในประเทศในการเก็บภาษีและรายได้อื่น ๆ ของรัฐ	
2. การสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน	ทุกกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2	เป้าหมายที่ 8 (ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน)	8.1 ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจต่อหัวประชากรมีความยั่งยืนตามบริบทของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศพัฒนาน้อยที่สุด มีการขยายตัวอย่างน้อยร้อยละ 7 ต่อปี 8.2 บรรลุการมีผลิตภาพทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้นผ่านการทำให้หลากหลาย การยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการมุ่งเน้นในภาคส่วนที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและใช้แรงงานเข้มข้น 8.3 ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพการสร้างงานที่สมควร ความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์และนวัตกรรม และส่งเสริมการเกิดและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย	8.1.1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของรายได้ ที่แท้จริงต่อหัวของประชากร 8.2.1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของรายได้ที่แท้จริงต่อประชากรผู้มีงานทำ 8.3.1 สัดส่วนการจ้างงานนอก ระบบนอกภาคการเกษตร แยกตามเพศ

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
		เป้าหมายที่ 9 (สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มี ความทนทาน ส่งเสริม การพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และ ส่งเสริมนวัตกรรม)	ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ซึ่งรวมถึงผ่าน ทางการเข้าถึงบริการทางการเงิน 9.2 ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ ครอบคลุมและยั่งยืน และภายในปี 2573 ให้เพิ่มส่วนแบ่งของอุตสาหกรรมในการจ้าง งานและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ โดยให้เป็นไปตามสถานะแวดล้อมของ ประเทศ และให้เพิ่มส่วนแบ่งขึ้นเป็น 2 เท่า ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด 9.5 เพิ่มพูนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ยกระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยี ของภาคอุตสาหกรรมในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา และให้ ภายในปี 2573 มีการส่งเสริมนวัตกรรม และให้เพิ่มจำนวนผู้ทำงานวิจัยและพัฒนา ต่อประชากร 1 ล้านคน และการใช้จ่ายใน ภาคสาธารณะและเอกชนในการวิจัยและ พัฒนาให้เพิ่มมากขึ้น	9.2.1 มูลค่าเพิ่มของ ภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ ของผลผลิตมวลรวม ภายในประเทศต่อหัว 9.5.1 ร้อยละของค่าใช้จ่ายการ วิจัยและพัฒนาต่อ GDP

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
			9.b สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรมภายในประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงการให้มีสภาพแวดล้อมทางนโยบายที่นำไปสู่ความหลากหลายของอุตสาหกรรมและการเพิ่มมูลค่าของสินค้าโภคภัณฑ์	9.b.1 สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับสูงและระดับกลาง คิดเป็นร้อยละของมูลค่าเพิ่มรวมทั้งหมด
	2.2 การใช้มาตรการด้านการคลังการเงินเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจรวมถึงการลงทุนกับประเทศ เพื่อนบ้านและในภูมิภาคอาเซียน	เป้าหมายที่ 9 (สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม)	9.a อำนวยความสะดวก การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและทนทานในประเทศกำลังพัฒนา ผ่านทางการยกระดับการสนับสนุนทางการเงิน เทคโนโลยี และด้านวิชาการให้แก่ประเทศในแอฟริกา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก	9.a.1 การสนับสนุนระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการทั้งหมด (การช่วยเหลือ เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และการช่วยเหลือในรูปแบบอื่น ๆ)
	2.4 การผลักดันการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ เพื่อลดต้นทุนการประกอบกิจการของภาคเอกชน	เป้าหมายที่ 9 (สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่)	9.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้ ยั่งยืนและมีความทนทาน ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาคและที่ข้ามเขตแดน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์	9.1.1 สัดส่วนของประชากรเมืองที่อาศัยอยู่ภายในระยะ 2 กิโลเมตรจากถนนที่สามารถใช้งานได้ทุกฤดู

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
		ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม)	โดยมุ่งเป้าที่การเข้าถึงได้ในราคาที่สามารถจ่ายได้และเท่าเทียมสำหรับทุกคน	
	2.6 การผลักดันมาตรการทางการเงินการคลังเพื่อส่งเสริมให้บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ช่วยเหลือบริษัทเอกชนขนาดเล็ก	เป้าหมายที่ 9 (สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม)	9.3 เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินโดยรวมถึงเครดิตในราคาที่สามารถจ่ายได้ให้แก่อุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดเล็ก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา และให้เพิ่มการผนวกกลุ่มเหล่านี้เข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าและตลาด	9.3.1 สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางคิดเป็น ร้อยละต่อมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมทั้งหมด 9.3.2 ร้อยละของอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่มีการกู้ยืม หรือมีวงเงินที่ธนาคารให้กู้ยืมได้สูงสุด
	2.7 การผลักดันระบบ National e-Payment	เป้าหมายที่ 8 (ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน)	8.10 เสริมความแข็งแกร่งของสถาบันทางการเงินภายในประเทศเพื่อส่งเสริมและขยายการเข้าถึงการธนาคาร การประกัน และบริการทางการเงินแก่ ทุกคน	8.10.2 ร้อยละของผู้ใหญ่ (อายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไป) ที่มีบัญชีกับธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ หรือกับผู้ให้บริการทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่
	2.9 การพัฒนาระบบสถาบันการเงินไทยให้แข่งขันได้สามารถตอบสนองความ	เป้าหมายที่ 10	10.5 พัฒนากฎระเบียบและการติดตามตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน	10.5.1 เสถียรภาพของระบบการเงิน

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
	ต้องการที่หลากหลายขึ้นด้วยราคาที่เป็นธรรมและไม่บิดเบือน และสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนในภูมิภาคโดยดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ	(ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ)	ของโลก และเสริมความแข็งแกร่งในการดำเนินการกฎระเบียบดังกล่าว	
	2.11 การปฏิรูปสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนากระบวนการกำกับดูแลความมั่นคงและพันธกิจของสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการติดตามการดำเนินการของสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประสบปัญหา	เป้าหมายที่ 10 (ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ)	10.5 พัฒนากฎระเบียบและการติดตามตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงินของโลก และเสริมความแข็งแกร่งในการดำเนินการกฎระเบียบดังกล่าว	10.5.1 เสถียรภาพของระบบการเงิน

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
4. การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม	4.1 การผลักดันมาตรการการเงินการคลังเพื่อปฏิรูปการกระจายรายได้	เป้าหมายที่ 1 (ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่)	1.4 ภายในปี 2573 สร้างหลักประกันว่าชายและหญิงทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจนและเปราะบาง มีสิทธิเท่าเทียมกันในการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน การเป็นเจ้าของและควบคุมเหนือที่ดินและอสังหาในรูปแบบอื่น มรดก ทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม และบริการทางการเงิน ซึ่งรวมถึงระบบการเงินระดับฐานราก (microfinance)	1.4.1 สัดส่วนของประชากรอาศัยในครัวเรือนที่เข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน
			1.a สร้างหลักประกันว่า จะมีการระดมทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญจากแหล่งที่หลากหลาย รวมไปถึงการยกระดับความร่วมมือเพื่อการพัฒนา เพื่อที่จะจัดให้มีแนวทางที่เพียงพอและคาดเดาได้ แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ในการดำเนินงานตามแผนงานและนโยบายเพื่อยุติความยากจนในทุกมิติ	1.a.1 สัดส่วนของทรัพยากรที่รัฐบาลได้จัดสรรโดยตรงให้กับแผนการลดความยากจน

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
	4.2 การผลักดันมาตรการการเงินการคลังเพื่อการถือครองทรัพย์สินที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ	เป้าหมายที่ 1 (ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่)	1.3 ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบางภายในปี 2573 1.4 ภายในปี 2573 สร้างหลักประกันว่าชายและหญิงทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจนและเปราะบาง มีสิทธิเท่าเทียมกันในทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน การเป็นเจ้าของและควบคุมเหนือที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบอื่น มรดก ทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม และบริการทางการเงิน ซึ่ง	1.3.1 ร้อยละของประชากรที่ได้รับ ความคุ้มครองตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคม จำแนกตามเพศ และแบ่งเป็น เด็ก ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย หญิงตั้งครรภ์/แม่ลูกอ่อน เหยื่อที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ผู้ยากจนและอยู่ในสถานะเปราะบาง 1.4.2 สัดส่วนของประชากรผู้ใหญ่ที่มีเอกสารสิทธิถูกต้องตามกฎหมายรับรองการถือครองที่ดิน และประชากรเหล่านี้ทราบถึงสิทธิของตนเหนือที่ดินที่ตนถือครอง จำแนกตามเพศ และประเภทการถือครอง

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
			รวมถึงระบบการเงินระดับฐานราก (microfinance)	
	4.3 การส่งเสริมและพัฒนา ระบบการเงิน ภาค ประชาชนรวมถึงการสร้าง ความเข้มแข็งให้แก่องค์กร การเงินชุมชน	เป้าหมายที่ 1 (ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ ในทุกพื้นที่)	1.3 ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและ มาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของ แต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ ยากจนและเปราะบางภายในปี 2573 1.4 ภายในปี 2573 สร้างหลักประกันว่า ชายและหญิงทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจน และเปราะบาง มีสิทธิเท่าเทียมกันใน ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเข้าถึง บริการขั้นพื้นฐาน การเป็นเจ้าของและ ควบคุมเหนือที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบอื่น มรดกทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีใหม่ที่ เหมาะสม และบริการทางการเงิน ซึ่ง	1.3.1 ร้อยละของประชากรที่ ได้รับความคุ้มครองตามระบบและ มาตรการคุ้มครองทางสังคม จำแนกตามเพศ และแบ่งเป็น เด็ก ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ ผู้มีความ บกพร่องทางร่างกาย หญิง ตั้งครรภ์/แม่ลูกอ่อน เหยื่อที่ได้รับ บาดเจ็บจากการทำงาน ผู้ยากจน และอยู่ในสถานะเปราะบาง 1.4.1 สัดส่วนของประชากรอาศัย ในครัวเรือนที่เข้าถึงบริการขั้น พื้นฐาน

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
		เป้าหมายที่ 9 (สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม)	รวมถึงระบบการเงินระดับฐานราก (microfinance) 9.3 เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยรวมถึงเครดิตในราคาที่สามารถจ่ายได้ ให้แก่อุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดเล็ก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา และให้เพิ่มการผนวกกลุ่มเหล่านี้เข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าและตลาด	9.3.2 ร้อยละของอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่มีการกู้ยืม หรือมีวงเงินที่ธนาคารให้กู้ยืมได้สูงสุด
	4.5 การยกระดับบริการทางการเงินฐานรากด้วยเทคโนโลยีทางการเงินสมัยใหม่	เป้าหมายที่ 1 (ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่)	1.4 ภายในปี 2573 สร้างหลักประกันว่าชายและหญิงทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจนและเปราะบาง มีสิทธิเท่าเทียมกันในทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน การเป็นเจ้าของและควบคุมเหนือที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบอื่น มรดกทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม และบริการทางการเงิน ซึ่งรวมถึงระบบการเงินระดับฐานราก (microfinance)	1.4.1 สัดส่วนของประชากรอาศัยในครัวเรือนที่เข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
	4.7 การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดแรงงานรวมถึงการยกระดับความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	เป้าหมายที่ 1 (ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่)	1.a สร้างหลักประกันว่าจะมีการระดมทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญจากแหล่งที่หลากหลาย รวมไปถึงการยกระดับความร่วมมือเพื่อการพัฒนา เพื่อที่จะจัดให้มีแนวทางที่เพียงพอและคาดเดาได้ แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ในการดำเนินงานตามแผนงานและนโยบายเพื่อยุติความยากจนในทุกมิติ	1.a.1 สัดส่วนของทรัพยากรที่รัฐบาลได้จัดสรรโดยตรงให้กับแผนการลดความยากจน 1.a.2 สัดส่วนการใช้จ่ายของรัฐบาลรวมในเรื่องบริการที่สำคัญจำเป็น (การศึกษา, สุขภาพ และความคุ้มครองทางสังคม)
	4.8 การจัดสวัสดิการเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ	เป้าหมายที่ 1 (ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่)	1.3 ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบางภายในปี 2573	1.3.1 ร้อยละของประชากรที่ได้รับความคุ้มครองตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคม จำแนกตามเพศ และแบ่งเป็น เด็ก ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย หญิงตั้งครรภ์/แม่ลูกอ่อน เหยื่อที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ผู้ยากจน และอยู่ในสถานะเปราะบาง

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
	4.9 การเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาการบริหารจัดการค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ของภาครัฐเพื่อผู้สูงอายุ	เป้าหมายที่ 1 (ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่)	1.3 ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบางภายในปี 2573	1.3.1 ร้อยละของประชากรที่ได้รับความคุ้มครองตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคม จำแนกตามเพศ และแบ่งเป็น เด็ก ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย หญิงตั้งครรภ์/แม่ลูกอ่อน เหยื่อที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ผู้ยากจน และอยู่ในสถานะเปราะบาง
	4.10 การพัฒนาช่องทางและผลิตภัณฑ์การออมระยะยาวเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ	เป้าหมายที่ 1 (ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่)	1.3 ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบางภายในปี 2573 1.4 ภายในปี 2573 สร้างหลักประกันว่าชายและหญิงทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจนและเปราะบาง มีสิทธิเท่าเทียมกันใน	1.3.1 ร้อยละของประชากรที่ได้รับความคุ้มครองตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคม จำแนกตามเพศ และแบ่งเป็น เด็ก ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย หญิงตั้งครรภ์/แม่ลูกอ่อน เหยื่อที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ผู้ยากจน และอยู่ในสถานะเปราะบาง

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง		SDGs		
ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าหมายของ SDGs	เป้าประสงค์ของ SDGs	ตัวชี้วัด (Indicator)
			ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน การเป็นเจ้าของและควบคุมเหนือที่ดินและอสังหาในรูปแบบอื่น มรดก ทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม และบริการทางการเงิน ซึ่งรวมถึงระบบการเงินระดับฐานราก (microfinance)	1.4.1 สัดส่วนของประชากรอาศัยในครัวเรือนที่เข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน
5. การคลังการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม	5.1 การส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยการใช้มาตรการการเงินการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม	เกี่ยวข้องกับทั้ง 17 เป้าหมาย		

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายณัฐวุฒิ ธรรมศิริ
ประวัติการศึกษา	- วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์เรย์ สหราชอาณาจักร - บริหารธุรกิจบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย -
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2541	เศรษฐกร 4 สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
พ.ศ. 2552	เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
พ.ศ. 2559	ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการเงินการคลังระหว่างประเทศ สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
พ.ศ. 2560	ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณภาพการออมและการลงทุน สำนักนโยบายการออมและการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
พ.ศ. 2561	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง